

Fågelrapporten 1997

Thomas Pettersson, Tomas Carlsson, Karl-Gunnar Källebrink, Per Lindh, Ralf Lundmark & Roland Thuvander

Så var det äntligen dags för fjolårets rapport, den 23:e i raden. Denna gång redovisas en lång rad arter med grafer, för att åskådliggöra tendenser till förändringar i populationsstorlek över de senaste åren.

Härmed presenteras den fjugoctedje årsrapporten från Regionala rapportkommittén (Rrk) i Västmanland. Rapporten behandlar fågelobservationer gjorda i landskapet Västmanland 1997. Denna rapport, liksom de båda närmast föregående, skiljer sig en del från sina föregångare, främst avseende omfattningen. Rapporten bygger på knappt 11 000 meddelade observationer. Grundorsaken till de senare årens mer omfattande rapporter, är att rapportmallen utökats väsentligt fr o m 1995.

Rrk vill framföra ett varmt tack till alla de som bidragit med material till denna rapport. Ett särskilt tack riktas till de lokala sammanställare som verkar för att rapporter kommer in snabbt och effektivt, i vissa fall t o m på datamedium, vilket är väsentligt arbetsbesparande för kommittén. Vi vill också passa på att på VOF:s vägnar framföra ett varmt tack till mångåriga medarbetarna Mats Andersson, Bertt Larsson och Jan-Erik Malmstigen, som nyligen lämnat kommittén.

Rapportens utformning

Observationerna är uppdelade kommunvis och de flesta lokalangivelserna hänvisar till det delområde (oftast lika med socken/församling) lokalen återfinns i. Översiktliga kartor över Västmanlands kommuner visas i figur 1. Kommunerna förkortas genom de två första bokstäverna i namnet med undantag för Norberg som förkortas Nb.

Efter vissa artnamn återfinns inom parentes två siffror. Dessa redovisar medianen (inte medelvärdet) av antalet fynd (i vissa fall antal ex. eller antal fågeldagar (FD), se nedan) eller häckningar (H = konstaterade häckningar; h = troliga häckningar) i Västmanland under den närmast föregående tioårsperioden, d. v. s. 1987-96 respektive antalet 1997.

I viss utsträckning används begreppet fågeldagar (FD) som beskriver summan av alla observerade individer för varje dag. En fågel, oavsett om det är samma individ, som ses under tre olika dagar ger tre (3) fågeldagar. Motsvarande gäller för t ex 40 ex. den ena dagen och 55 ex. dag två, vilket alltså ger 95 fågeldagar. Måttet används, i brist på bättre alternativ, för arter med större datamängder, i huvudsak för jämförelse mellan olika år. På motsvarande sätt används t ex FD¹⁰, FD¹⁰⁰ etc. som beskriver "10-fågeldagar", "100-fågeldagar" o. s. v.

Samtliga uppräknade fynd är bedömda av Rrk Västmanland. Vissa observationer har dessutom granskats i särskild ordning av kommittén och sådana fynd är markerade med en asterisk (*). Dessa innefattar även ett antal arter och raser som skall granskas av Sveriges Ornitologiska Förenings raritetskommitté (Rk) före publicering. Endast av Rk godkända fynd återfinns i denna rapport och dessa är markerade med en dubbel asterisk (**).

Lokala fågelrapporter

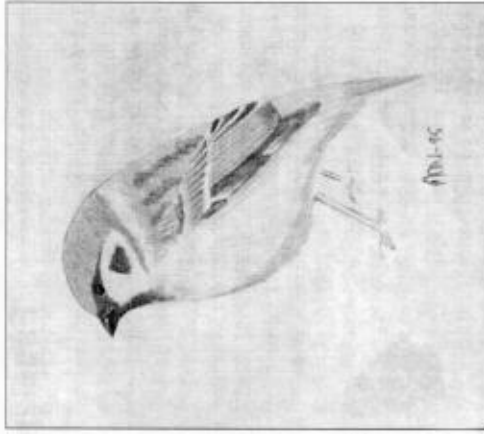
Lokala fågelrapporter sammanställs för flera områden i Västmanland, t ex Köpings, Surahammars, Lindsbergs och Nora k.r., se litteraturlistan.

Fågelobservationer under 1998

Rapportering bör ske snarast möjligt efter årets slut och åtminstone före den 1 februari 1999. Har Du många rapporter kan det vara bekvämt både för Dig och för Rrk, att delrapportera, t ex kvartals- eller halvårsvis, under året.

Vid rapportering bör den handledning som utarbetats följas. Denna mall är för 1998 oförändrad jämfört med den för 1997. Men det finns kanske skäl att till 1999 göra en del förändringar. Kanske några bör tas bort ur listan, kanske kan det vara aktuellt med några nya arter. Är det t ex möjligt att rapportera alla fynd av kärnsnäppa, för att vi skall få närmare kännedom om sträckets årsrytm? Är gräshoppångaren och rosenfinnen båda nu så ovanliga att samtliga bör/kan rapporteras? Hur kan vi hantera rödstjärten, som har ett ogynnsamt läge i ett europeiskt perspektiv? Det går säkert att reflektera över åtskilligt mer i sammanhanget. Hör gärna av er med synpunkter till rapportkommittén.

Rapportmallen är senast publicerad i FIV 1/98 och kommer att publiceras igen i nästa

nummer. Mallen kan också hämtas från VOF's hemsida (se adress på sidan 161). Rapportering sker antingen till någon av Rrk:s ledamöter, i första hand Thomas Pettersson, (se adress sidan 147) eller till någon av nedanstående lokala rapportmottagare för vidarebefordran till Rrk:

Köpings k:n
Lillebror Hammarström
Hemgårdsvägen 10
730 30 Kolsva

Surahammars k:n
Jan Österberg
Ashammarvägen 70
730 60 Ramnäs

Lindsbergs k:n
Jan-Erik Malmstigen
Box 61
718 22 Frövi

Nora k:n
Lisbeth Uhr
Älgstråket 20
713 33 Nora

Använda förkortningar

ad.	adult	r.	rastande
ex.	exemplar	sj.	sjungande
fig.	församling	s:n	socken
honf.	hontärgad	sp.	spelande
juv.	juvenil	str.	sträckande
k	kalenderår	subad.	subadult
k:a	kyrka	tr.	trummande
k:n; k:r	kommun; -er	ult.	i slutet
m.	i mitten	m	hanne
pr.	i början	f	hona
pull.	pullus		

Fågelåret 1997

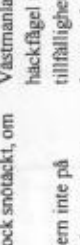
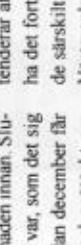
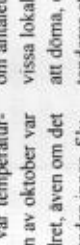
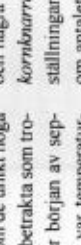
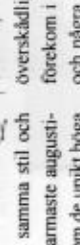
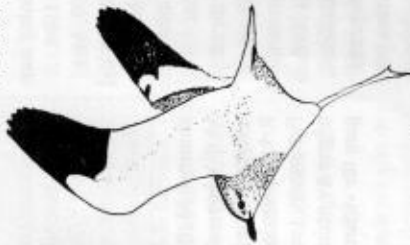
Två nya arter noterades 1997, nämligen *stumpvippa* och *silfgrissla*, och därmed har 311 fågelarter påträffats i landskapet Västmanland. Därtill kunde, något i efterskott, en ny underart, nämligen en östlig ras av *gransångare*, läggas till listan. Bland andra sällsyntheter bör i första hand nämnas *amerikansk kricka*, *afonfalk* (2), *jokfalk* (2), *falluggla* och *lundsångare* (2). I detta celebra sällskap hamnar numera också, tyvärr, *viryggig hackspett*.

Årets väder kan sammanfattas enligt följande. Vintern var mild och våren anlände tidigt, i slutet av februari. Större delen av april dominerades av ett långt "väderbaks slag", så när som på ett tillfälligt högttrycks läge i slutet av den månad. Maj blev, i likhet med de närmast föregående våarna, kylig och nederbördsrik. Den första sommarvarmen kom i och med juni månads inledning, men varade inte särskilt länge. Juni månads andra hälft dominerades av kalla perioder, men i månads skiftet utbreddes sig varm och fuktig luft över södra Sverige. Med avbrott för ett och annat åskvalder och regnskurar var juli övervägande väcker. Augusti fortsatte i samma stil och utvecklade sig till århundradets varmaste augustimånad. Sommarvarmen, som genom de unikt höga nattetemperaturerna närmast var att betrakta som tropisk, drojde sig också kvar under början av september. Aven resten av månaden var temperaturmässigt över det normala. I början av oktober var det så dags för det första höstväderet, även om det förekom blåsig perioder även månaden innan. Slutet av oktober var kall. November var, som det sig väl bör, gråmulen och regnig medan december får betecknas som mild. Märken var dock snötäckta, om än bara periodvis i låglanta delar.

Trots det milda vädret bjöd vintern inte på några större överraskningar. Dock bör nämnas

den *brunnad* som lyckades övervintra i Grythyttan och de osedvanligt stora ansamlingarna av *havsörn* i Angso.

Aven våren får betraktas som tämligen slätstruken med få särskilt märkbara händelser i ornitologiskt hänseende. Under sträcket tillhör ett par *falluggla* det mest nämnvärda, även om man aldrig kan vara riktigt saker på om uppträdandet är spontant, oavsett om de är märkta eller inte. De *vita storkar* som numera ses nästan årligen är heller inte särskilt upphetsande, av samma skal. Ett par arter som uppträdde markant rikligare än vanligt, var *arta* och *skedand*, i vart fall i landskapets sydostligaste delar. *Dubbe/beckasiner* hade även en dålig vår, liksom *dvärgbeckasiner*. Endast tre *rödspovar* siktades, vilket innebär att den negativa trenden sedan 1970-talet står sig. Mälarens häckande *storskarvar* fortsatte att expandera, både vad gäller antal par och i geografiskt hänseende. Allt fler häckningar av rödbena rapporteras, men trots det känns den inte särskilt "stabil" ännu. *Vakeln* hade ett mycket bra år i östra Västmanland, det tredje bästa under

Några arter har, trots att de ännu är ganska vanliga som häckfåglar i Västmanland, en ogynnsam utveckling i ett såväl europeiskt som globalt perspektiv. Det gäller *fiskmåns*, *gröngöling* och *rödsjöstjär*. Tyvärr måste vi konstatera, att vi fortfarande har någon bra uppfattning om deras respektive populationsutveckling i Västmanland. Däremot torde man kunna säga att vi har flyttat "koll på läget", när det gäller *kornkrannar*, även om det är tveksamt huruvida det finns en "fast" population i landskapet eller inte.

Ytterligare ett par dussin i Västmanland häckande arter, anses ur äminstone europeisk synvinkel ha en ogynnsam status. Av dessa finns en handfull som vi praktiskt taget helt saknar kunskap om, t ex *morkulla*. Andra känner vi bättre, t ex *fiskgöuse*, som tycks klara sig ganska bra. En del har vi i o m ett gott grepp om, t ex *rödrommen*, som av något skal minskat de senaste åren. *Backsvalar* tycks minska, kanske en följd av minskad brytning av naturgrus. Eftersom

vi på några års sikt kan se att aktiva grustakter, där nu nästan alla backsvalar häckar, blir allt färre, kan vi konstatera att arten kommer att bli en sällsynthet i landskapet. *Kungsfiskaren* tycks behöva ytterligare någon eller några milda vintrar för att bli något snår frekvent igen. *Tranan* expanderar i Malarområdet och nya vassvikar intas årligen.

Höstens varierade väder bjöd på en del anmärkningsvärda observationer, t ex ovanligt många *svarthakedoppingar* och mycket stora flockar av *spetsbergsgås* resp. *bergand*. Det vackra sommarväderet i september bjöd på goda sträckbetingselser för rovfåglar, t ex *bnvråk*. Dessutom två fynd i september av enstaka rastande *dubbe/beckasiner*. Det ses allt färre *svartor* i Västmanland, men trots detta sågs arten i såväl augusti som december. En storsamling av *dvärgmåns* på Hjalmaren i augusti är anmärkningsvärd. Enstaka *fallugglor* siktas nästan årligen och årets fynd gjordes i Fellingsbro 18.12.

Artlista

Smålom

Gavia stellata (17 h, 70 h)
De 70 häckningarna, eller troliga häckningarna, fördelade sig på följande kommuner: Lundsberg (8), Nora (2), Norberg (2), Fagersta (5), Skinnskatteberg (2), Hällefors (51). Fynd utanför häckningsområdet:

Stråth, Svante Söderholm)
St: 1 str. (N) Gnien, Ramnäs, 1.5 (Ralf Lundmark). 2 ex. Gåsflyten, Ramnäs, 17.5 (Seppo Ormiskangas)

Lr: 1 ex. str. (NV) Värigen, Näsby, 6.4 (Andreas Sandberg m. fl.). 1 r. Ullersättersviken, Värigen, 10-11.4 (Eie Rylander, Andreas Sandberg). 1 ex. "förbi" Gransjön, Fellingsbro, 28.4 (Thomas Haraldsson m. fl.). 1 ex.

Prästryggen, Värigen, 29.4 (Eie Rylander). 1 r. Prästryggen 5.5 (Eie Rylander).
Sk: 2 ex. L. Råsen, Gunniltö, 29.6 (Mikael Leppälampi)

Arten fortsätter att breda ut sig, nu med 70 säkra/troliga häckningar mot föregående år med 57 par, som då utgjorde toppnotering. Uppgifter saknas i år från Ljusnarsbergs k.n., där 3-4 par observerats de senaste åren. Ökade inventeringsinsatser inom ramen för Projekt Lom torde dock förklara merparten av "ökningen". Däremot synes det stå klart att en viss expansion äger rum i landskapets östra del.

Storlom

Gavia arctica (34 h, 57 h)
De 57 häckningarna, eller troliga häckningarna, fördelade sig på följande kommuner: Sala (4), Surahammar (5), Lundsberg (20), Nora (2), Skinnskatteberg (6), Hällefors (20).

Småddopping

Tachybaptus ruficollis (7, 4)
Ha: 1 ex. Västsjön, Hallstahammar, 17-27.5 (Ulif Carlsson)
St: 1 par häckade i Turkiesjön, Ramnäs, med 6 ungar (5 ungar blev flygga) som resultat (Ralf

Lundmark m. fl.)

Lr: 1 ex. Sjömesjön, Fellingsbro, 6.10 (Sven-Olof Eriksson).

Häckade åter i Turkiesjön efter fyra års frånvaro. Därutöver endast två fynd, vilket är en lägre summa än normalt.

Skaggdopping *Podiceps cristatus*

Större (minst 50 ex.) ansamlingar.

Vå: Askövikens 16.4-25.5, som mest 110 ex. 19.4 (Pentti J. Tatti).

Ku: 66 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 1.5 (Börje Wennerström).

Gråhakedopping *P. griseogena* (6 ex., 7 ex.)

Sr: 2 sp. Fläcksjön, Fläckebo, 6.5 (Markus Rehnberg m. fl.).

Su: 1 ad. Djupen, Ramnäs, 27.4-6.6 (Sören Larsson m. fl.). 1 ex. Felingen, Ramnäs, 13.15.5 (Inge Larsson gm Ralf Lundmark). 1 ex. Ulvramen, Ramnäs, 18.5 (Lennart Eriksson). 1 sj. Gläpen, Sura, 20.5 (Sören Larsson).

Lr: 1 ex. Sorbynsjön, Fellingsbro, 15.29.5 (Thomas Haraldsson m. fl.).

Vå: 1 r. Backgården, Västanfors, 17.10 (Leif Lejdellin).

Normal fyndbild.

Svarthakedopping *P. auritus* (15 h, 9 h)

Nio häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från Västerås (3), Köping (1), Arboga (1), Surahammar (1) och Lindesberg (3). Övriga observationer:

Vå: 1 ex. Granfjärden, Angsö, 27.4 (Bernt Larsson). 1 ex. Hallsjön, Haraker, 27.4 (Daniel Green). 2 ex. Askövikens 1.5 (Markus Rehnberg m. fl.). 1 ad. omhändertogs Karlsdal, Västerås, 15.9 och släpptes senare samma dag vid Tjurudden, Tido-Lindö, Rytterne (Markus Rehnberg m. fl.).

Ar: 3 ex. Sjölundamaden, Arboga, 7.9 (Haans Wilhelmsson). 1 ex. Sjölundamaden 21.9 (Haans Wilhelmsson).

Sr: 5 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 9.5 (Torbjörn Hegedus).

Su: 1 r. Gläpen, Sura, 17.5 (Sören Larsson). 1 r.

Gnien, Ramnäs, 9.8 (Sören Larsson). 1 juv. str. (S) Gnien, Ramnäs, 15.9 (Ralf Lundmark).

Lr: 2 ex. Höksjön, Ramsberg, 23.4 (Tommy Oscarsson). 1 ad. Råsvälen, Lindes, 1.5 (Mats Andersson). 1 ex. Råsvälen 5.5 (Tommy Oscarsson). 1 ex. Ullersjötervikens, Näsby, 9.5 (Jan-Erik Malmstigen).

Hå: 1 ex. Grythyttvikens, Grythyttan, 28.4 och 11.5 (Mats Trillkott) samt 28.5 (Gunde Persson).

Endast nio säkra/troliga häckningar, mot ca. 15, som varit normalt under 1990-talet. Fynd så sent på året som i september är faktiskt mycket ovanligt i Västmanland, men i år gjordes alltså fyra fynd 1.0 m den 21 september. Notera särskilt två fynd samma dag (15.9), som kan sättas i samband med hårda västvindar.

Rödrom

Foto: Michael Bergman

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Häckningar:

Vå: ca. 70 bon Flottgrundet, Ångsö (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). 7 bon

Kräkvilan, Rytterne (Thomas Pettersson m. fl.). För övrigt gjordes 48 fynd av 134 ex. utanför

häckningslokalerna, fördelat kommunvis enligt följande: Västerås (17 fynd/42 ex.), Hallstahammar (1/1), Köping (1/3), Kungälv (3/8), Arboga (1/3), Sala (3/5), Surahammar (3/16),

Lindesberg (14/46), Fagersta (2/7), Hallefors (3/3). Inget vinterfynd har rapporterats. Större (minst 10 ex. utom häckningstid) flockar

Vå: 10 str. (S) Nordanby, Skerike, 26.7 (Daniel Green).

Su: 10 str. Lidsjön, Sura, 16.8 (Sören Larsson). *Lr*: 22 str. (O) Stor-Värningen, Näsby, 27.4 (Thomas Haraldsson, Andreas Sandberg).

Skarvkolonin på Flottgrundet har sedan förra året mer än tredubblats! Dessutom en ny kolonissättning bland gråhägarna på Kråkvilan.

Rödrom *Botaurus stellaris* (26♂, 27♂)

Under 1997 hördes 27 hannar bolla, dock med viss reservation för dubbelräkning p. g. a. ev. förflyttning mellan olika lokaler. Hannarna fördelade sig enligt följande:

Vå: 2♂♂ Askövikens 31.3-26.6 (fl. obs.). 1♂ Hallsjön, Haraker, 14-19.6 (Ulfr Carlsson m. fl.).

1-2♂♂ Hasslösundet, Irsta, 26.4-14.6 (Pentti J. Tatti m. fl.). 1♂ Björnsundet, Rytterne, 11.5 (Pentti J. Tatti). 1♂ Fiholmsviken,

Rytterne, 22.5-7.6 (Hans-Olof Helkvis, Pentti J. Tatti). 1♂ Freden, Rytterne, 1.6 (Ralf Lundmark). 1♂ Stavsholmsviken, Rytterne,

1.5-7.6 (Per Eriksson m. fl.). 1♂ Tido-Lindö, Rytterne, 25.4 och 17.5 (Hans-Olof Helkvis)

1♂ Vikhusviken, Rytterne, 31.5 (Ralf Lundmark). 1♂ Västerängsviken, Rudön, V-

Barkarö, 2.5 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). Labbarn, Ångsö (Daniel Green).

1♂ Björknäs, Ångsö, maj-juni (Anders F. Andersson)

Hå: 1♂ Freden vid Boda, Säby, 1-7.6 (Ralf Lundmark, Pentti J. Tatti). Billingen, Kolback (Stefan Johansson).

Kö: 1♂ Skedvisjön, V. Skedvi, 6.6 (Lillebror Hammarström) och 15.6 (Peter Ekelund).

Ku: 1♂ Barkarövikens, K. Barkarö, 30.3-25.5. 1♂ Kungälvsviken (Börje Wennerström).

Sr: 1♂ Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 8.6 (Åke Berg). 1♂ Storsjön, Möcklinta, 17.5-2.6 (Kjell-Åke Källebrink, Stig Ohman).

Lr: 1♂ Fimmkärrssjön, Fellingsbro, 26.4-31.5 (Mattias Rudenvall m. fl.). 1♂ Kottsjön, Fellingsbro, 4-30.4 (Eie Rylander m. fl.). 1♂ Sällingsjön, Fellingsbro, 22.4-3.6 (Mattias Rudenvall m. fl.). 1♂ Sorbynsjön, Fellingsbro, 17.4-14.6 (Thomas Haraldsson m. fl.). 1♂

Osterhammarsjön, Fellingsbro, 26.4-14.6 (Andreas Sandberg m. fl.). 1♂ Lillsjön, Näsby, 28.4-31.5 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.).

Några anmärkningsvärda iakttagelser:

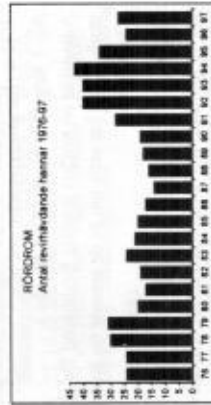
Vå: 2 sedda Askövikens 29.3 (Markus Rehnberg). 1 sedd flygande österut Strömsundet, V-

Barkarö, 18.6, 4.7 och 6.7 (Thomas Pettersson). 1 hörd ("auk"-lätet) Askövikens 17.8 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). 1 sedd Askövikens 17.8 (Hans-Olof Helkvis). 1 hörd ("auk"-lätet) Sjöslätten, Ångsö, 5.9 (Anders F. Andersson).

Lr: 1 ex. Osterhammarsjön, Fellingsbro, 24.8 (Inga-Britt Eriksson, Ulla Wallin).

Efter 1980-tallets hårda vintrar återhämtade sig rödromarna väl och ökade till och med till nya rekordnivåer. Därefter har antalet drommar åter minskat, men den här gången kan inte karvt

vinterklimat vara orsaken, då vintrarna, med undantag för 1993/94, varit milda.

Gråhäger *Ardea cinerea*

Konstierade häckningar (127, 81):

Vå: minst 22 par Stavsholmskäret, Rytterne

(Thomas Pettersson). 16 par Kråkvilan, Rytterne (Thomas Pettersson). Kolonin på Långholmen, Kårbo, ej besatt 1997 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). Ca. 20 par Flottgrundet, Ångsö (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). 14 par Måsen, Rytterne (Thomas Pettersson).
 Sr: 6 par Lissjö, Sura (Sören Larsson).
 Nb: minst 1 par Arnön, Hörendesjön, Karbenning (Markus Rehnberg).
 Fa: 2 par (Jan Hellström).
 Vinterfynd:
 Va: 1 ex. Kvikksund, Rytterne, 1.1 (Ulf Carlsson).
 1 ex. Ångkraftverket, Västerås, 1.1-5.2 (Pentti J. Tatti m. fl.).
 1 ex. Kraftvärmeverket, Lundby, 22.2 (Pentti J. Tatti) och 27.2 (Markus Rehnberg).
 1-2 ex. (ad. + juv.) flera lokaler i Västerås 2-31.12 (Pentti J. Tatti m. fl.).
 Sr: 1 ex. Fårjebro, Fläckebo, 13.1 (Erik Andersson).

Lf: 1 ex. Frövibro, Näsby, 13.1 (Jan-Erik Malmstigen).
 Betydligt färre häckningar vid Mälaren än normalt, endast 72 bebodda bon mot 119, som utgör medianvärde för senaste femårsperioden.

Vit stork *Ciconia ciconia* (3 ex., 4 ex.)
 Va: 1 str. (S) Västerås 18.8 (Lennart Gladh).

Sr: 1 ex. Hedåker, Västerfärnebo, 27.5 (gm Thore Lindberg).

Sr: 1 fårgmärkt Surahammar, Sura, 8-9.6 (gm Ralf Lundmark).

Lf: 1 fårgmärkt Frövi, Näsby, 10-11.4 (Ulla Wallin m. fl.).
 1 ex. St. Lindessjön, Lindses, 10.4 (Bergslagsposten).

No: 1 fårgmärkt Nora 9-10.4 (fl. obs.).
 Augusti är en mycket ovanlig fyndmånad för vit stork. Arten har setts nio av de senaste tio åren i Västmanland.

Knölsvan *Cygnus olor* (14 H, 18 H)
 De 18 konstaterade häckningarna rapporterades från Västerås (4), Sala (8), Surahammar (3), Lindsesjön (1) och Hällefors (2).
 Vinterfynd:
 Va: 1 ex. Asköken 1.1 (Hans-Olof Hellkvist).
 Sr: 1 juv. Heden, Rammås, 24-26.12 (Ralf Lundmark).
 2 ad. + 4 juv. Virsbo, Rammås, observerats i landskapet.

26.12 (Ralf Lundmark).

Lf: 2-4 ex. Sjömosjön, Fellingsbro 9-31.12 (Sven-Olof Eriksson m. fl.).

Hä: 2 ad. Grythyttvikens, Grythyttan, jan-feb. (Maas Trillkott).
 2-4 ex. Grythyttvikens 4-22.12 (Maas Trillkott).

Arton häckningar får numera anses vara av normal omfattning.

M. sångsvan *C. columbianus* (34 FD, 53 FD)
 Va: 1 ad. Hällsjön, Haraker, 27.4 (Daniel Green).
 Kr: 3 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 30.3 (Lillebror Hammarström, Börje Wennerström).

Sr: 2 ad. Sörsalbo, Västerfärnebo, 9.3 (Bernt Larsson m. fl.).
 1 ex. Västerfärnebo 15.3 (Torbjörn Hegedus).
 2 ad. Fläcksjön, Fläckebo, 16.3 (Markus Rehnberg m. fl.).
 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 16.3 (Åke Berg).
 1 ex. Fläcksjön 17.3 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg).
 1 ad. Fläcksjön 18.3 (Bernt Larsson) och 22.3 (Richard Lager).
 1 r. Gussjön, Fläckebo, 28.3 (Bo Persson).
 1 ad. Gussjön 30.3 (Daniel Green).
 2 ad. r. Hallaren, Möklinta, 10.4 (Karl-Gunnar Källebrink).

Sr: 1 ad. Storängen, Rammås, 7.3 (Sören Larsson).
 2 ex. Storängen 8.3 (Mikael Leppälampi).
 1 ad. str. (N) Lissjö ångar, Sura, 1.4 (Ralf Lundmark).
 1 ad. r. Gnien, Rammås, 3.4 (Ralf Lundmark).

Lf: 2 ex. Luntens, Fellingsbro, 14-15.3 (Erik Jansson, Andreas Sandberg).
 2 str. (N) Hagaberg, Näsby, 15.3 (Andreas Sandberg).
 8 ex. (!) Sjömosjön, Fellingsbro, 16-17.3 (Ulla Wallin m. fl.).
 2 ex. Sjömosjön 19.3 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.).
 1 ex. Sällingsjön, Fellingsbro, 19-22.3 (Mattias Rudenvall m. fl.).
 2 ex. Sällingsjön 26.3 (Andreas Sandberg).
 1 ex. Finnikerssjön, Fellingsbro, 29-30.3 (Sven Larsson).

Observerad under perioden 7.3-10.4 samt ett fynd 27.4. Totalt 22 fynd av 37 ex., med reservation för ev. dubbelräkning. Fler fynd i Lindsesjöns k n än normalt, där hela 7 fynd av 18 ex. noterades, däribland en ansenlig flock om åtta (8) fåglar, vilket är en av de största ansamlingarna som observerats i landskapet.

Sångsvan.

Sångsvan *Cygnus cygnus* (24 h, 63 h)

Riksinventeringsart 1997. De 63 häckningarna fördelade sig på följande kommuner: Västerås (3), Köping (1), Kungsör (1), Sala (17), Fagersta hammar (17), Lindsesjön (10), Nora (1), Fagersta (2), Skinnskateberg (4), Hällefors (7), Sextotre häckningar är den största inrapporterade summan någonsin, och arten eftersöktes i högre utsträckning än något år tidigare i och med riksinventeringen. Exempelvis inventerades samtliga sjöar i Sala och Surahammar k r.

Sädgårs *Anser fabalis* (21 rd⁵⁰⁰, 21 rd⁵⁰⁰)

Vårkastnings förlöpp åskådliggörs i tabell 2. På nedanstående lokaler fanns vid något tillfälle minst 500 sädgäss (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Va: Bocksjön, Tortuna (1050 ex. 12.3).
 Ha: Strömsvik, Kolback (600 ex. 23.3).
 Sr: Nötmyran, Västerfärnebo (900 ex. 9.3).
 Hagaberg, Västerfärnebo (700 ex. 12.3).
 Gorgen, Västerfärnebo (600 ex. 28.3).
 Saladamm, Sala (520 ex. 31.3).
 Inget vinterfynd, men ett sommarfynd har rapporterats:
 Sr: 2 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 1.6 (Daniel Green).

Zero Niemi

Fynd av rasen *A. f. rossicus* ("tundra-sädgårs"):

Va: 1 ex. Asköken vid Rudo, Rytterne, 12.4 (Pentti J. Tatti)* och 13.4 (Bernt Larsson)*.
 Vårkastningen var av normal omfattning.

Spetsbergsgås *A. brachyrhynchus* (10, 21)

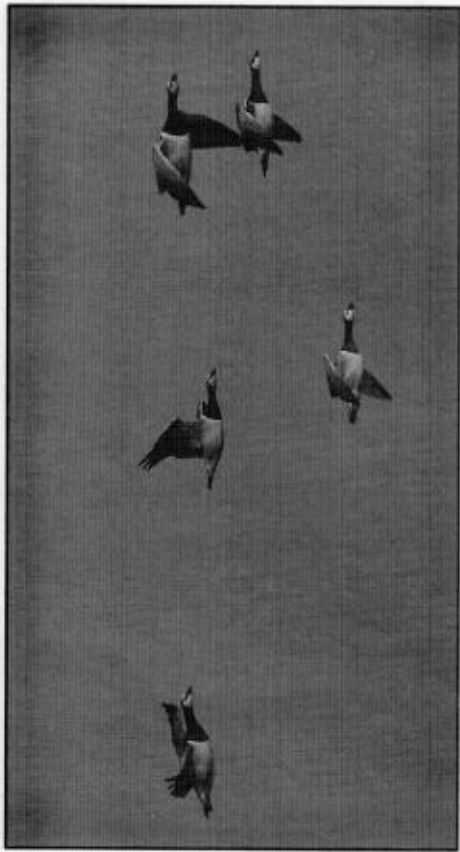
Va: 1 r. Bocksjön, Tortuna, 6-7.3 (Pentti J. Tatti m. fl.).
 12-15.3 (Bernt Larsson, Thomas Pettersson) och 4.4 (Pentti J. Tatti).
 1 juv. Logarängen, Lundby, 2-16.11 (Daniel Green m. fl.).

Ha: 4 r. Lagårdssjön, Kolback, 13.4 (Torbjörn Hegedus).
 2 ex. Strömsholm, Kolback, 16.4 (Ulf Carlsson).

Kr: 1 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 28.3 (Börje Wennerström).
 1 ex. Jägeråsen, K. Barkarö, 22.10 (Kurt Lindström).

Sr: 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 16.3 (Åke Berg).
 1 r. Saladamm, Sala, 31.3 (Karl-Gunnar Källebrink).

Sr: 1 r. Storängen, Rammås, 8.3 (Sören Larsson).
 1 ex. Lissjö ångar, Sura, 31.3 (Lillebror Hammarström).
 1 str. (N) Gnien, Rammås, 1.4 resp. 1.5 (Ralf Lundmark).
 1-2 ex. Lissjö ångar 16-24.5 (Ralf Lundmark m. fl.).
 21 str. (S) Stenramen, Rammås, 17.9 (Ralf Lundmark).
 Lf: 3 ex. Mon, Fellingsbro, 10.3 (Andreas

Vitkindade gås.

Foto: Michael Bergman

Sandberg). 1-2 ex. Rymninge, Fellingsbro, 16-24.3 (Andreas Sandberg m. fl.). 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 16-17.3 (Tomas Haraldsson m. fl.) och 28.3 (Ulf Jacobsson m. fl.). 1 r. Rymninge 21.4 (Andreas Sandberg).

Den rekordstora flocken med hela 21 ex. var inte helt ovanligt, med tanke på den kraftiga västvind som härskade i mitten av september. Sydsträcket passerar normalt utmed Norges atlantkust. Stora höstflockar ses till och från även i Sverige, främst vid Vänersborgsviken, Väneren, där "spetsbergaren" är den talrikaste av de sträckande *Anser*-gässen. Ytterligare två höstfynd gjordes, vilket inte hör till vanligheterna. Utöver flocken med 21 ex., noterades 28 ex. på 12 lokaler, vilket är av större omfattning än normalt.

Blågås *Anser albifrons* (78 FD, 129 FD)

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (33), Sala (41), Surahammar (37), Lindsberg (18). Den månadsvisa fördelningen var: mars (75), april (39), september (2), oktober (13). Följande fynd bör nämnas:

Sa. 10 r. Gorgen, Västerflärkebo, 5.4 (Bo Persson).
 Str. 9 str. Kilbäcken, Rammås, 11.10 (Sören Larsson).

Lf: 11 str. (N) Hagaberg, Näsby, 5.3 (Andreas Sandberg).

Grågås *Anser anser* (11 H, 27 H)

Konstaterade häckningar.

Va. minst 17 kullar Asköviken (fl. obs.).

Kv. 2 ad. + 6 "ungar" Barkarövik, K. Barkarö, 17.5 (Börje Wennerström).

Ar. minst 6 kullar Sjölundamäden, Arboga (Hans Wilhelmsson).

Sa. 2 par Flacksjön vid Axholm, Fläckebo, 28.4 (Thore Lindberg). 2 ad. + 5 pulli Flacksjön vid Näs 21.5 (Markus Rehnberg).

Sa. 2 ad. + 2 pulli Lajsjö ängar, Sura, 16-25.5 (Ralf Lundmark m. fl.).

Större ansamlingar (minst 50 ex.) noterades 1997 enligt följande (toppoteringar under vår, sommar resp. höst samt datum för dessa inom parentes):

Va. Asköviken (230 ex. 15.3; 210 ex. 25.7; ca. 800 ex. 19.10). Ca. 125 ex. Rudofjärden, V-Barkarö, 3-8.8 (Mats Peterz). Ca. 200 ex.

Västerängsviken, Ridön, V-Barkarö, 4.9 (Thomas Pettersson). 200-300 ex. Åkeräng.

Angsö, 4.10 (Daniel Green). 120 ex. Angsö-sund, Björkstå, 14.10 (Ralf Lundmark).

Ha. Strömsholm, Kolback (ca. 200 ex. 2.10).
 Kv. 154 ex. Jägeråsen, K. Barkarö, 22.10 (Kurt Lindström).

Ar. Sjölundamäden, Arboga (130 ex. 4.5; 150 ad. 1.6; 52 ex. 7.9).

Sa. 93 ex. Flacksjön, Fläckebo, 4.10 (Kris-ter Ekman).

Inget vinterfynd har rapporterats. Första konstaterade häckningen i Surahammars k:n.

Blågås x kanadagås *Anser albifrons x Branta canadensis*

Ha. 1 ex. Lagårdssjön, Kolback, 30.10 (Ralf Lundmark). 1 ex. Häggholmen, Kolback, 3.11 (Ralf Lundmark). 3 ex. Häggholmen 5.11 (Ralf Lundmark).

Sa. 2 ex. Flacksjön vid Näs, Fläckebo, 29.3 (Ralf Lundmark).

Enligt observatören är flacksjöfågla-erna desamma som två av fåglarna i strömsholmsområdet.

Grågås x kanadagås *Anser anser x Branta canadensis*

Ha. 1 ex. Strömsvik, Kolback, 15.3 (Markus Rehnberg).

Sjunde rapporterade fyndet i Västmanland av en dylik hybrid. Samtliga fynd från Hallstahammar.

Kanadagås *Br. canadensis* (16 FD³⁰⁰, 25 FD³⁰⁰)

Lokaler med större (minst 300 ex.) ansamlingar (toppotering och datum för denna inom parentes):

Ha. Lagårdssjön, Kolback (400 ex. 30.10). Häggholmen, Kolback (574 ex. 5.11).

Kö. Malmön, Köping (338 ex. 12.10).

Sa. svartlömrådet, Fläckebo/Västerflärkebo (430 ex. 16.3).

Lf: Sjömosjön, Fellingsbro (350 ex. 11.3).

Sorbyjön, Fellingsbro (325 ex. 4.10).

Sällingsjön, Fellingsbro (540 ex. 8.10).

Prästtryggen, Varingen, Näsby (500 ex. 1.11).
 Vinterfynd:

Va. 2 ex. Asköviken 27.2 (Markus Rehnberg).
 Ha. 9 ex. St. Alsåtra, Hallstahammar, 9.12 (Per Eriksson).

Sa. 9 r. Gnien, Rammås, 26.2 (Sören Larsson).

Lf: 3-20 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 9-26.12 (Sven-Olof Eriksson m. fl.).

Vitkindad gås *Branta leucopsis* (71 FD, 367 FD)

Va. 1 ex. (omärkt) Asköviken 30.3-1.5 (Markus Rehnberg m. fl.), varav i sällskap med grågås.

16.4 (Thomas Pettersson). 3 ex. Asköviken

24.4 (Bernt Larsson). 2 ex. (nya, omärkta)

Asköviken 25.4-1.5 (Markus Rehnberg m. fl.).

8 r. Askö, V-Barkarö, 28.4 (Bengt Stridh,

Svaante Söderholm). 6 r. Asköviken 2.5

(Markus Rehnberg). 2 ex. Kraftvärmeverket,

Lundby, 29.5 (Daniel Green). 1 r. Asköviken

12.7-31.8 (Pentti J. Tatti m. fl.). 2 r. Asköviken

7-14.9 (Robert Ekberg m. fl.). 10 r. Asköviken

21.9 (Hans-Olof Hellkvist m. fl.). 110 str. (S)

Klockartorp, Västerås, 15.10 (Niclas

Lignell). 1 "vild" Sjöboden, Angsö, 16.10

(Ralf Lundmark).

Ha: 8 ex. Lagårdssjön, Kolback, 7.3 (Kurt

Lindström). 3 ex. Strömsvik, Kolback, 15.3

(Pentti J. Tatti). 3 r. Lagårdssjön 15.3 (Markus

Rehnberg). 4 ex. Ången, Kolback, 23.3 och 4.4

(Per Eriksson). 2 ex. tillsammans med 2

hybrider kanadagås*vitkindad gås Skanssjön,

Hallstahammar, april-september (Per Eriksson)

- m. fl.) 3 ex. Lagårdssjön 13.4 (Torbjörn Hegedus) 3 ex. Strömsholm, Kolback, 16.4 (Ulf Carlsson) 3 ex. Ången 19.4 (Per Eriksson) 1 ex. Sörstaafors, Kolback, 1.5 (Torbjörn Dahlgren), 4 r. Lagårdssjön 13.9 (Markus Rehnberg) 1 ex. Strömsholm 14.9 (Ulf Carlsson)
 KÖ: 1 ex. Rågsäcken, Munktorp, 12.6 (Per Lindh, Börje Wennerström)
 KUR: 3 r. Barkarövik, K. Barkarö, 28.3 (Börje Wennerström) 3 r. Barkarövik 12.5 (Börje Wennerström) 1 r. Barkarövik 24.5 (Börje Wennerström)
 AR: 1 ex. Vreberga, Medåker, 29.9 (Mats Feldin)
 SA: 3 str. (NO) Näs, Fläckebo, 26.5 (Markus Rehnberg)
 SV: 1 r. Gnien, Rammås, 12.5 (Markus Rehnberg) 103 str. Kilbacken, Rammås, 11.10 (Sören Larsson) 1 ex. tillsammans med hybrid kanadagås x vitkindad gås, Lissjövik, Sura, 11-26.10 (Ralf Lundmark m. fl.)
 LI: 1 r. Sotaron, Värningen, Näsby, 3.6 (Jan-Erik Malmstigen) 2 ex. Västvala, Fellingbro, 11.6 (Björn Lindberg) 1 ex. Sällingsjön, Fellingbro, 13.9-9.10 (Mattias Rudenvall m. fl.) 1 ex. Vasslingbyholm, Fellingbro, 20.9 (Sven-Olof Eriksson) 1 ex. Finnäkerssjön, Fellingbro, 12.10 (Niklas Ingerstedt) 1 ex. Prästryggen, Näsby, 12.10 (Eie Rylander)
 Två maktiga flockar med totalt 213 ex. sågs sträcka 11.10 resp. 15.10. Något liknande inträffade senast 1993 (10-11.10), då fem flockar med totalt 855 ex. noterades.
- Kanadagås x vitkindad gås** *Brania canadensis x leucopsis*
 VÅ: 1 ex. Lögarängen, Lundby, 8.11 (Markus Rehnberg)
 HA: 1 ex. Lagårdssjön, Kolback, 15.3 (Pentti J. Tatti m. fl.) 1 ex. Strömsvik, Kolback, 15.3 (Markus Rehnberg) 2 ex. tillsammans med 2 vitkindade gås, Skanssjön, Hallstahammar, april-oktober (Per Eriksson m. fl.) 3 ex. Skanssjön 29.8 (Thomas Pettersson) 3 ex. Lagårdssjön 13.9 (Markus Rehnberg) 2 ex. Asby, Berg, 1.10 (Ralf Lundmark) 1 ex. (♀ tillsammans med 1 kanadagås (♂) + 4 ungar.
- Eriksberg, Hallstahammar, 10.10 (Per Eriksson) 2 ex. Skanssjön 25.10 (Per Eriksson)
 SV: 1 ex. Västura, Sura, 27.2 (Ralf Lundmark) 1 ex. Västersjön, Sura, 9.5 och 24.5 (Ralf Lundmark) 1 ex. Gnien, Rammås, 12.5 (Ralf Lundmark) 1 ex. Gnien 1.10 (Ralf Lundmark)
 1 ex. tillsammans med vitkindad gås Sorsjön, Sura, 20-26.10 (Ralf Lundmark)
 Observationen vid Eriksberg visar, tyvärr, att hybriderna kan vara fertila.
- Prutigås** *Brania bernicla* (2, 3)
 VÅ: 1 tk. Almo-Lindö, V-Barkarö, 13-16.10 (Niclas Lignell)
 KÖ: hörd nattsträckande Lundby, Odensvi, 11.10 (Lillebror Hammarström)
 SA: 1 ex. Hovnäs, Möklinta, 17.10 (Kristen Ekman)
- Gravand** *Tadorna tadorna* (2, 3)
 SA: 2 ex. Flacksjön vid Näs, Fläckebo, 16.4 (Kjetil Jensen)
 SV: 1 ad. + 3 juv. str. (S) Aliden, Rammås, 13.9 (Ralf Lundmark)
 LI: 1 ex. Fänninge, Fellingbro, 15.5 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg)
 Normal fyndbild
- Mandarinand** *Aix galericulata* (1 ex., 3 ex.)
 KUR: 1♂ Kungsudden, K. Barkarö, 2.9-5.10 (Per Lindh, Börje Wennerström)
 LI: 2♂♂ Ekebyhammar, Fellingbro, 15.9 (Sven-Olof Eriksson, Ulf Jacobsson)
- Bläsand** *Anas penelope* (15 FD⁵⁰, 5 FD⁵⁰)
 En konstaterad häckning har rapporterats.
 SV: 1 par + 5 pulli Turkiesjön, Rammås, 28.6 (Mikael Leppälampi)
 Arten är funnen under häckningstid (20.5-31.7) vid 12 lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂ resp. ♀♀ inom parentes):
 VÅ: Askövik (3♂♂, 1♀), Sjöboden, Ångö (4♂♂)
 SA: Flacksjön, Fläckebo (1♂, 1♀)
 SV: Gnien, Rammås (4♂♂, 2♀♀), Turkiesjön, Rammås (12♂♂, 2♀♀), Lönnbrosjön, Rammås (1♂).

- LI: Sjömosjön, Fellingbro (1♂), Ullersättersviken, Näsby (1♂) Sörbysjön, Fellingbro (6♂♂), Lunten, Fellingbro (1♂, 1♀), Osterhammarsjön, Fellingbro (2♂♂, 1♀), Hultisjön, Lindes (4 ex.)
 Lokaler med större (minst 50 ex.) ansamlingar med angivande av toppnotering:
 SA: 120 ex. Flacksjön vid Näs, Fläckebo, 25.4 (Håkan Johansson)
 Vinterfynd:
 VÅ: 1 ex. omhändertaget Långängskrogen, Dingtuna, 5.12 (gm Markus Rehnberg).
 Dessutom bör nämnas:
 NO: 55 str. Vikern, Viken, 30.9 (Anders Carlberg) 25 str. Norrasjön, Nora, 30.9 (Anders Carlberg)
 NB: ca. 300 str. Lustplatsen, Norberg, 30.9 (Jan Hellström)
 Första konstaterade häckningen i Västmanland sedan 1993. Åren 1976-96 påträffades 15 häckningar i landskapet. Endast en ansamling över 50 ex. är noterad, vilket är mindre än normalt. Observationerna av sträckande fåglar den 30.9, tyder på ett omfattande sträck över landskapet denna dag.
- Snatterand** *Anas strepera* (20 FD, 37 FD)
 VÅ: 1♂ Askövik vid tornet 7.4-19.5 (Daniel Green m. fl.) Dessutom 1♀ på samma plats 8.5 (Håkan Johansson) 1♂+1♀ Askövik vid Norra Lövsta, Dingtuna, 17.5 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg) 1♂ Askövik 30.7 (Thomas Pettersson) 1♂ Askövik 19.10 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg)
 SV: 1♂+1♀ Flacksjön vid Näs, Fläckebo, 7.5 (Markus Rehnberg)
 SV: 1♂+1♀ Norsjön, Sura, 25.5 (Ralf Lundmark) 2 ex. Norsjön 20.9 (Torbjörn Hegedus)
 LI: 1♂ Osterhammarsjön, Fellingbro, 1.5 (Sven Larsson) 1♂ Sörbysjön, Fellingbro, 11-16.5 (Tomas Haraldsson m. fl.) 3♂♂+3♀♀ Värningen, Näsby, 11.5 (Andreas Sandberg)
 En ganska normal fyndbild. Observerad under häckningstid på två lokaler.
- Kricka** *Anas crecca* (21 FD²⁰⁰, 42 FD²⁰⁰)
 Lokaler med större (minst 200 ex.) ansamlingar

Gränsd x stjärtand *A platyrhynchos x acuta*

V: 1♂ Askövikens 13-19.4 (M. Rehnberg m fl)
Tredje fyndet i Västmanland av en dylik hybrid.
De förra gjordes i Västerås 26.2.1984 resp. i
Karbenning 14.4.1992.

Ärta *Anas querquedula* (182 FD, 480 FD)

Två konstaterade häckningar.

V: 1♀ + 4 pulli Askövikens vid Rudö, Rytterne,
12.7 (Penitti J. Tatti). 1♀ + 5 "ungar" samma
lokal 15.7 (Torbjörn Hegedus)

Su: 1♀ + 6 pulli Turkiesjön, Rammås, 13.7 (Ralf
Lundmark). 1♀ + 3 juv. Turkiesjön 30.7 (Ralf
Lundmark).

Under häckningstid (15.5-31.7) funnen vid 20
lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂
resp. ♀♀ inom parentes):

V: Askövikens (12♂♂+3♀♀)

Kö: Norså, Munktorp (1♂♂+1♀♀)

Ar: Sjölundamåden, Arboga (3♂♂+1♀♀)

Sr: Flacksjön, Fläckebo (2♂♂♂). Gussjön,
Fläckebo (1♂♂, 1♀♀). Storsjön, Möklinta

(1♂♂+1♀♀). Fröstboviken, Sala (1♂♂+1♀♀).

Vrenninge, Fläckebo (1♂♂). Nötmyran vid

Hedbo, Västerfärnebo (1♂♂).

Su: Gnien, Rammås (1♂♂+1♀♀). Turkiesjön,
Rammås (3♂♂+1♀♀). Lisjö ångar, Sura

(3♂♂+2♀♀).

Lr: Sjömosjön, Fellingsbro (5♂♂+2♀♀)

Sörbysjön, Fellingsbro (3♂♂+1♀♀)

Sällingsjön, Fellingsbro (1♂♂+1♀♀). Albacksån,

Lindes (1♂♂). Hagaberg, Näsby (1♂♂). Stör-

Väringen, Näsby (1♂♂). Ullerslättersviken,

Näsby (1♂♂). Morskogsjön, Ransberg

(1♂♂+1♀♀).

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås

(220), Hallstahammar (2), Köping (4), Kungsör

(1), Arboga (44), Sala (24), Surahammar (70),

Lindesberg (72), Nora (3). Månadsvis fördelning:

apr (15), maj (286), jun (123), jul (11), aug (5).

Ett rekordartat uppträdande under häckningstid!

Kanske särskilt med tanke på att arten har åsatts

kategori 2 (sårbar) i den svenska "rodlistan", är

det anmärkningsvärt att arten tycks öka i antal i

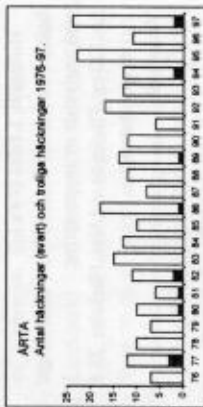
Västmanland. Stårskilt tydlig är utvecklingen i

figuren som visar antalet fågeldagar 1984-97. Då

skall man samtidigt ha i minnet att en klar

majoritet (>80 %) av alla fynd görs under

månaderna april och maj.

Skedand *Anas clypeata* (236 FD, 559 FD)

Konstaterade häckningar.

V: 1♀ + 9 pulli Askövikens vid Rudö, Rytterne,
9-17.7 (Markus Rehnberg m. fl.)

Su: 1♀ + 3 pulli Turkiesjön, Rammås, 12-30.7
(Ralf Lundmark). 1♀ + 10 juv. Turkiesjön
30.7 (Ralf Lundmark).

Lr: 1♀ + 5 juv. Sörbysjön, Fellingsbro, 2-16.8
(Tomas Haraldsson).

Under häckningstid (15.5-31.7) funnen vid 17

lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂

respektive ♀♀ inom parentes):

V: Askövikens (20♂♂, 3♀♀)

Ha: Molntorp, Saby (1 ex.). Lagårdssjön,
Kolback (1♂♂)

Kö: Cementarippen, Köping (1♂♂, 1♀♀)

Ar: Sjölundamåden, Arboga (4♂♂♂)

Sr: Rörbysjön, Fläckebo (2♂♂♂, 2♀♀♀)

Flacksjön, Fläckebo (3♂♂♂, 1♀♀). Gussjön,
Fläckebo (2♂♂♂, 1♀♀). Storsjön, Möklinta

(1♂♂, 1♀♀)

Su: Lisjö ångar, Sura (1♂♂, 1♀♀). Gnien, Rammås

(1♂♂, 1♀♀). Turkiesjön, Rammås (2♂♂♂, 1♀♀)

Lr: Västvall/Sjömosjön, Fellingsbro (1♂♂, 1♀♀).

Brunand.

Foto: Per Lindh.

Sörbysjön, Fellingsbro (3♂♂, 2♀♀).

Osterhammarssjön, Fellingsbro (2♂♂♂). St.

Lindessjön, Lindes (1♂♂).

Ör: Ervallaingarna (1♂♂).

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås

(299), Hallstahammar (4), Köping (2), Kungsör

(3), Arboga (25), Sala (61), Surahammar (87),

Lindesberg (67), Örebro (1), Fagersta (10).

Månadsvis fördelning: april (60), maj (290), juni

(118), juli (63), augusti (15), september (9),

oktober (4).

Antalet fågeldagar torde vara ny toppnotering för

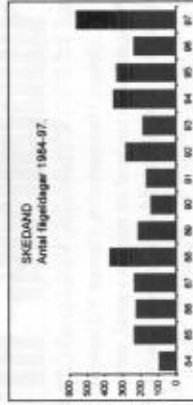
Västmanland, se figur. Övannligt talrik i Västerås

k:n med omkring fem gånger så många fågelda-

gar som normalt. Med årets fyra häckningar har

totalt 13 häckningar konstaterats i landskapet

sedan 1976.

Brunand *Aythya ferina* (282 FD, 1141 FD)

Någon konstaterad häckning har inte rapporte-

rats. Under häckningstid (1.5-30.6) funnen vid 8

lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂

resp. ♀♀ inom parentes):

V: Askövikens (4♂♂♂, 1♀♀)

Ar: Sjölundamåden, Arboga (20♂♂♂, 3♀♀♀).

Sr: Sagån vid Holmbo, Kumla (1♂♂). Flacksjön,
Fläckebo (1♂♂, 1♀♀). Gussjön, Fläckebo

(8♂♂♂, 4♀♀♀).

Su: Lisjö ångar, Sura (1♂♂, 1♀♀). Sägdammen,
Rammås (2♂♂♂, 1♀♀).

Lr: Sörbysjön, Fellingsbro (1♂♂).

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås

(93), Kungsör (4), Arboga (939), Sala (67),

Surahammar (12), Lindesberg (13), Hallerfors

(13). Månadsvis fördelning: jan (5), feb (6), mar

(8), apr (181), maj (160), jun (74), jul (3), aug

(322), sep (338), okt (44).

Höga (> 50 ex.) antal rapporterade under hösten:

Ar: Sjölundamåden, Arboga, 10.8-21.9, som mest

164 ex. (1) 21.9 (Hans Wilhelmsson).

Vinterfynd:

Ha: 1♂ Grythyttvikens, Grythyttan, 3.1-26.2

(Mats Trilkott)

Antalet fågeldagar uppgick till hela 1141, varav 939 från Sjölundamåden, Arboga. Flokken om 164 ex. är en av de största som noterats i Västmanland.

Vigg *Aythya fuligula* (30 FD⁵⁰, 24 FD⁵⁰)

Minst femtio rastande vigg rapporterades enligt följande:

Vår: Askövikens 31.3-1.5, som mest 100 ex. 31.3 (Torbjörn Hegedius). 65 ex. Granfjärden vid Skarpan, Ångsö, 23.7 (Bjarne Eriksson). 125 ex. Västerängsviken, Ridån, V-Barkarö, 7.8 (Mats Peterz). 52 ex. Smedskärsviken, Ridån, V-Barkarö, 12.8 (Richard Lager). 50 ex. Askövikens 19.10 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg).

Ar: Sjölundamåden, Arboga, 3-4-5, som mest 70 ex. 4.5 (Hans Wilhelmsson). 80 ex. Hjälmaren vid Alhammarsuddens, Arboga, 19.11 (Arne Eklöv).

Vinterfynd:

Kö: 1♂ Köping 27.1 (Arne Eklöv).
Li: 2♂♂ Hagaberg, Näsby, 26.1-13.2 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.).

Bergand *Aythya marila* (5, 3)

Sar: 1♂ Fläcksjön vid Näs, Fläckbo, 8.5 (Svanne Söderholm m. fl.).

Su: 95 (!) str. (S) Gnien, Ramnäs, 7.10 (Raif Lundmark).

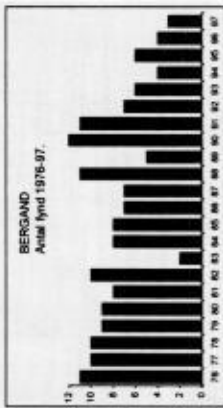
No: 1♂ r. Gyttoppsdammen, Nora, 21-22.5

(Anders Carlberg, Roland Thuvander).

Den 7.10 härskade vindar från sydost, samtidigt som himlen var genomulen. Av en handling gjordes ett besök vid Gnien, Ramnäs, under eftermiddagen, då plötsligt en flock med hela 95 bergänder uppenbarade sig i norr svepa fram i trädtoppshöjd över Kolbäckån, för att sedan, där än viker av och skogen tar vid, ta höjd och slutligen försvinna i söder. Flokken är den i särklass största som noterats i landskapet. Berganden är på de flesta lokaler ute vid östersjökusten den tåtråkaste sträckaren av

Aythya-änder och dagssummor på upp till några tusen kan räknas in i samband med sydostvindar. Den stora flokken till trots, innebär årets förtuga

tre fynd att den negativa trenden i Västmanland är statistiskt säkerställd ($r_s = -0.550$; $P < 0.02$). Spearman rangkorrelation, tvåsidig).

Ejder *Somateria mollissima* (1, 4)

Vår: 21 str. (S) Snesarboude, Kärbo, 27.9 (Niclas Lignell).

Li: 2♂♂ + 1♀ Stor-Värningen, Näsby, 29.4 (Andreas Sandberg).

No: 1♂ funnen död sedan länge (hösten 1996 el. vårvintern 1997) Storsjön, Nora, 21.6 (Peter Bernövall).

Får: 1♂ Årnämningen, Västervåla, 18.5 (Bert Larsson, Pentti J. Tatti).

Fyra fynd får betraktas som en bra årssumma, då arten inte är årlig. Fyndet i Västervåla är en anmärkningsvärt av flera skal. Dels utgör det första septemberryndet någonsin (tidigaste höstfyndet dessförinnan 18 oktober), dels har sedda sträckande fåglar rapporterats endast två gånger tidigare (en audiell observation en majnatt 1984 i Sala och en sträckande flock över Galten i november 1978). Dessutom är flokken ovanligt stor, om än inte den största observerade i Västmanland, och sträckningen något oväntad!

Alfagel *Clangula hyemalis* (6, 2)

Vår: 2♂♂ + 2♀ Granfjärden, Ångsö, 4.5 (Hans-Olof Hellkvist m. fl.).

Kö: 3♂♂ + 1♀ Skedvisjön, Västra Skedvi, 27.4 (Lillemor Hammarström, Gunnar Niklasson). Alfagelfynden tenderar att minska i antal, men trenden är inte säkerställd.

Sjöorre *Melanitta nigra* (27, 32)

Vår: 7 obs. av 33 ex. 21.4-17.5. 1♀ Ridån, V-Barkarö, 31.8 (Richard Lager). 4 ex. Krick-sund, Rytterne, 24.9 (Ulfr Carlsson, Hans-Olof Hellkvist).

Hår: 1 ex. Borgåsund, Kolback, 4.10 (Per Eriksson).

Sar: 6 obs. av 35 ex. 27.4-9.5. 2 str. (S) Fläcksjön, Fläckbo, 12.10 (Håkan Johansson). 1 ex. Bännbäck, Möklinta 17.10 (Kriser Ekman).

Su: 5 obs. av 29 ex. 25.4-10.5. 5 ex. Gläpen, Sura, 24.10 (Raif Lundmark).

Li: 5 obs. av 18 ex. 2-15.5.

Får: 2 ex. Backgården, Västmanfors, 25.4 (Roland Narfström). 6 ex. Backgården 25.4 (Daniel Green). 1♂ + 1♀ Årnämningen, Västervåla, 26.4 (Leif Lejdelin).

Ett förhållandevis högt antal fynd 1997, se figur, men flockstorlekarna något mindre än normalt, och största flokken innehöll endast 11 ex.

Svårta *Melanitta fusca* (4, 5)

Vår: 3♂♂ Norra Björnö, Västerås, 11.5 (Bert Larsson).

Sar: 1♂ + 3♀ Fläcksjön, Fläckbo, 9.5 (Karl-Gunnar Källebrink, Markus Rehnberg).

Su: 1♀ Surhammar, Sura, 20.12 (Kjetil Jensen).
No: 1 honf. Norasjön, Nora, 9.8 (Håkan Lavebratt).

Får: 1♂ + 1♀ Backgården, Västmanfors, 6.5 (Leif Lejdelin, Roland Narfström).

Två tidsmässigt udda fynd. Svårta iakttogs främst under vårsträcket i maj medan höststräcket är mer utdraget och toppar i oktober. Både augusti- och decemberfynd är ovanliga. Antalet iaktagna individer tenderar att minska, se figur.

Knipa *Bucephala clangula* (14 FD⁵⁰, 38 FD⁵⁰)

Större (minst 50 ex.) ansamlingar rapporterades 1997 från 11 lokaler (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Vår: Askövikens (119 ex. 2.4).

Ar: Sjölundamåden, Arboga (50 ex. 4.5).

Sar: Fläcksjön, Fläckbo (250 ex. 4.4). Hallaren, Möklinta (130 ex. 21.4).

Su: Gnien, Ramnäs (108 ex. 5.4). Västersjön,

Sura (50 ex. 1.5).

Li: Värningen vid Prästryggen, Näsby (55 ex.

27.4). Råsvälen, Lindes (80 ex. 27.4). Lunten,

Fellingsbro (50 ex. 28.4). Sorbysjön, Fellings-

bro (60 ex. 11.5). Ullersåtersviken, Näsby (50 ex. 13.5).

Salskrake *Mergus albellus* (546 FD, 471 FD)

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis på föråret (428) resp. efteråret (43): Västerås (91/11),

Hallstammar (7/0), Köping (0/4), Kungsör (25/

1), Arboga (3/0), Sala (60/6), Surhammar (180/

10), Lindesberg (66/0), Nora (1/0), Fagersta (1/

7), Hallfors (0/4).

Sommarfynd:

Su: 1 ♀ Gnien, Ramnäs, 13.7 (Raif Lundmark)
 Vinterfynd:
 Hå: 1 honf. Grythyttvikens, Grythyttan, 7-22.12
 (Mats Trilkott)
 Normalt antal fågeldagar, däremot ovanligt talrik
 under föråret i Surahammars och Lindesbergs k.r.,
 men samtidigt fåtaligare i Västerås och Sala k.r.

Småskrake *M. serrator* (1 H, 3 H, 157 FD, 151 FD)
 Tre konstaterade häckningar har rapporterats:
 I/å: 1 ♀ + 3 pulli Bjugholmen, Kårbo, 27.7
 (Leif Carlsson)

L: 1 bolynd Usken, Lindes, 20.6 (Torbjörn
 Dahlgren)

Sk: 1 ♀ + 2 juv. Hyttån, Skinnskatteberg, 17.7
 (Roland Waara)

Därutöver fyra fynd under häckningstid (1.6-15.8):
 Kå: 1 ♀ St. Limpan, Munktorp, 24.6 (Per Lindh)
 Sa: 1 ♀ Forsboforsen, Möklinta, 29.6 (Kris-
 tian Ekman)

L: 1 ♂ Länsmansholmen, Väringen, Näsby, 19.6
 (Kjell Mattsson)

Sk: 1 ♂ + 1 ♀ St. Laxsjön, Skinnskatteberg, 24.6
 (Roland Waara)

Kommunvis fördelning av fågeldagarna. Västerås
 (37), Köping (1), Sala (10), Surahammar (10),
 Lindesberg (34), Nora (10), Fagersta (42),

Skinnskatteberg (5). Månadsvis fördelning: mar
 (2), apr (41), maj (85), jun (6), jul (2), aug (6),
 sep (7), okt (1), nov (1). Ett mycket tidigt fynd.

L: 1 ♂ + 1 ♀ str. (NO) Hagaberg, Näsby, 5.3
 (Andreas Sandberg)

Normal fyndbild.

Storskrake *Mergus merganser* (9 H, 9 H)

Nio (9) häckningar har rapporterats från Sala (1),
 Surahammar (2), Lindesberg (3), Nora (2) och
 Skinnskatteberg (1). Större (minst 300 ex.)

ansamlingar:
 I/å: 410 ex. Grisfjärden, Ångö, 29.10 (Raif
 Lundmark) 800 ex. Fulleröfjärden, V-
 Barkarö, 8.11 (Markus Rehnberg m. fl.) 600

ex. Granfjärden, Ångö, 26.12 (Håkan
 Johansson) 300 ex. Blacken vid Grägen,
 Rytterne, 28.12 (Markus Rehnberg).

Kår: 1200 ex. Galten, K. Barkarö, 5.11 (Leo

Måkenen)

Su: 580 ex. Gläpen, Sura, 21.10 (Sören Larsson).
 L: Väringen, Näsby, 31.10-16.11, som mest 1000
 ex. 13.11 (Sven-Olof Eriksson).

Troligen en underrepresenterad häckningsbild från
 Bergslagen. Antal flockar i nivå med tidigare år.

[**Amerikansk kopparrand** *O. jamaicensis* (0, 1)]
 I/å: 1 ♂ av nominatrasen Asköviken 20.5
 (Markus Rehnberg)

Andra fyndet i Västmanland, det första gjordes
 vid Gussjön, Fläckebo, 26.7-4.8.1981 (FJV
 13-75).

Bivräk *Pernis ptilorvus* (32 h, 31 h)
 De 31 lokalerna med fynd under häckningstid
 (1.6-15.8) fördelade sig kommunvis enligt

följande: Västerås (5), Hallstahammar (2),
 Köping (2), Sala (1), Surahammar (7), Lindesberg
 (11), Nora (1), Skinnskatteberg (2), Höga
 sträcksummor (minst 10 ex.)

Su: 156 ex. (1) Gnien, Ramnäs, 4.9 (Raif
 Lundmark), 13 ex. Gnien 5.9 (Raif Lundmark).
 27 ex. 6.9 (Raif Lundmark), 83 ex. Gnien 8.9
 (Raif Lundmark)

Ett sent fynd:
 Nö: 1 str. (S) Norberg 19.10. Fågeln var i dålig
 kondition och hade starkt slitna fjäderdräkt
 (Torbjörn Jansson)

Även om antalet fynd under häckningstid ligger i
 nivå med det normala, speglar det knappast det
 verkliga antalet häckande par av denna doildis.

Anmärkningsvärt höga sträcksummor i Ramnäs
 och 156 ex. torde vara den högsta som någonsin
 noterats i Västmanland!

Brun glada *Milvus migrans* (3 ex., 2 ex.)
 I/å: 1 ex. Ås, Romfartuna, 10.5 (Daniel Green)
 Får: 1 ex. Backgården, Västanfors, 18.5 (Leif
 Lejdelin)

Tulldagg *Ku.* 1 ex. Hovgården, K. Barkarö, 18.7
 1996 (Olle Skold gm Per Lindh)

Röd glada *Milvus milvus* (4 ex., 3 ex.)
 I/å: 1 str. (SV) Asköviken 28.4 (Robert Ekberg).
 1 ad. str. (S) Asköviken 28.9 (Hans-Olof
 Hellkvist m. fl.)

L: 1 ex. Lia, Näsby, 1.9 (Kjell Mattsson)

Havsörn *Haliaeetus albicilla* (156 FD, 301 FD)
 Två konstaterade häckningar har rapporterats från
 Arboga k.n (2 flygga ungar!) resp. Sala k.n
 (misslyckad). Antalet fågeldagar, exklusive

häckningslokaler, fördelat kommunvis enligt
 följande: Västerås (225), Hallstahammar (7),
 Köping (3), Kungsör (3), Arboga (2), Sala (4),
 Surahammar (31), Lindesberg (22), Norberg (2),
 Fagersta (1), Hällefors (1). Månadsvis fördelning:

januari (86), februari (106), mars (33), april (18),
 maj (6), juni (2), juli (2), augusti (1), september
 (21), oktober (8), november (14), december (4).
 Sommarfynd (1.5-31.7):

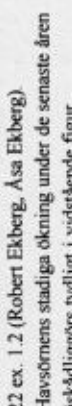
I/å: 1 subad. Asköviken 1.5 (Hans-Olof
 Hellkvist), 1 ad. Ångö 1.5 (Ulrik Lötberg),
 Pernilla Widlund, 1 ad. Kalvholmen, Ångö,
 11.5 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg), 1

ad. Måholmen, Ångö, 5.6 (Anders F.
 Andersson, Thomas Pettersson), 1 2k Åkerång,
 Ångö, 27.6 (Daniel Green), 1 ad. Hallingen,
 Ångö, 10.7 (gm Håkan Johansson)

Su: 1 2k Gnien, Ramnäs, 1.5 (Sören Larsson), 1
 2k Giläpen, Sura, 2.5 (Sören Larsson), 1 ex.
 Norrsjön, Sura, 8.5 (Håkan Johansson), 1 ad.

Gnien 13.7 (Sören Larsson)
 Anmärkningsvärt stora ansamlingar noterades
 vid Granfjärden, Ångö, i januari och februari,
 >10 ex. vid fem tillfällen 11.1-22.2 och som mest
 22 ex. 1.2 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg)

Havsörnens stadiga ökning under de senaste åren
 åskådliggörs tydligt i vidstående figur.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*
 Tjugofyra (24) häckningar, säkerställda såväl som
 troliga, rapporterades 1997 enligt följande
 kommunvisa fördelning: Västerås (10), Hallsta-
 hammar (1), Köping (1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

(1), Kungsör (2), Arboga

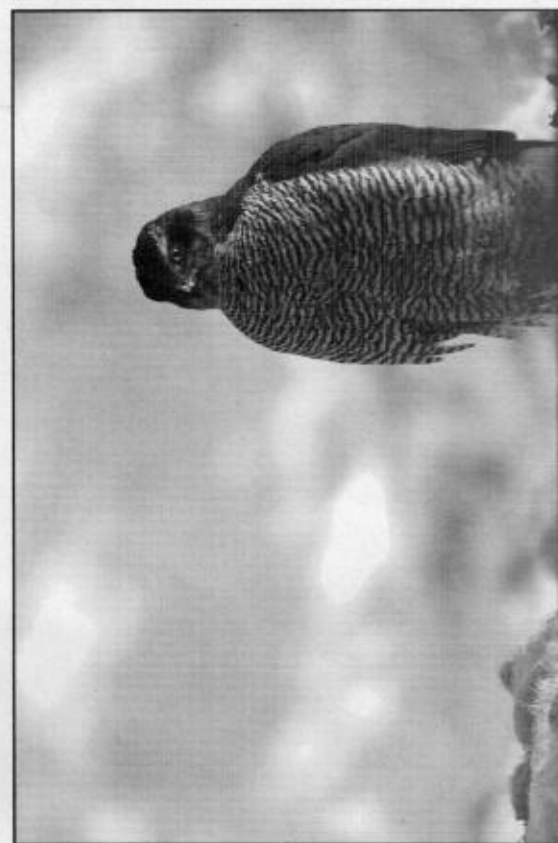

Foto: Kim Lilj

Drevhök

Rönnbär är en källa till glädje för många fåglar och därmed fågelintresserade människor. Riklig förekomst eller ej utgör ofta skillnaden mellan en tyst och lugn eller mycket livfull fågelvinter på våra breddgrader. Förestående vinter ser ut att bjuda gott om rönnbär. Trastar, sidensvansar, domherrar, bergfinkar och kanske t.o.m. nordliga talbitar kan då ses i de dignande rönnarna.

Foto: **Jens B Bruun**.

(1), Sala (2), Surah, (3), Lindsberg (3), Nora (1). Första häckningen i Nora k.n.

Blå kärnhök *Circus cyaneus*

Sammanlagt 345 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (43), Hallstahammar (3), Köping (37), Kungsör (11), Arboga (5), Sala (61), Surahammar (52), Lindsberg (126), Fagersta (4), Hällefors (3). Den månadsvisa fördelningen var som följer: jan (1), feb (1), mar (21), apr (64), maj (29), jun (7), jul (1), aug (15), sep (104), okt (93), nov (8), dec (1). Vinterfynd (jan.-feb., dec.)

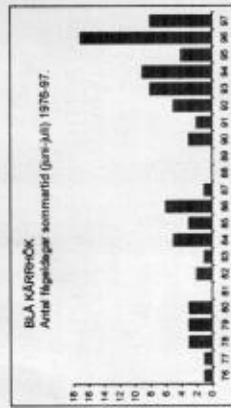
Sr: 1♂ Salanda, Sala, 29.1 (Kristen Ekman)
Lr: 1♂ Åbyhammar, Fellingsbro, 27.2 (Sven Larsson), 1♂ Sjömosjön, Fellingsbro, 27.12 (Björn Lindberg).

Sommarfynd (juni-juli):

Kö: 1 ad ♀ Litsberga, Munktorp, 17.7 (Per Lindh).

Lr: 1♂+1♀ Västvala/Sjömosjön, Fellingsbro, 8-21.6 (Björn Lindberg m. fl.), 1♀ Rymninge, Fellingsbro, 10.6 (Tomas Haraldsson), 1♂ Bor, Linds, 15.6 (Thomas Rydén).

Under 1990-talet har antalet sommarfynd visat en tendens att öka. Häll utök efter häckningar! Andelen adulta (3k+) mm för respektive period: jan-feb (2/2=100%), mar-maj (59/114=52%), jun-aug (11/23=48%), sep-nov (11/4202=56%), dec (1/1=100%).

Ängshök *Circus pygargus* (1 h, 1 h)

En häckning rapporterad från Surahammar k.n.

Övriga fynd (11, 6)

1/2: 1 juv. Lovsta, Dingtuna, 19.9 (Daniel Green)

Kö: 1♂ Ullvi, Köping, 28.5 (Lillebror Hammarström)

Ängshök.

Foto: Kim Lill

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sammanlagt 206 fågeldagar med följande kommunvisa fördelning: Västerås (39), Hallstahammar (7), Köping (14), Kungsör (5), Arboga (3), Sala (24), Surahammar (50), Lindsberg (56), Nora (1), Fagersta (4), Skinnskatteberg (1), Hällefors (2). Den månadsvisa fördelningen var: januari (6), februari (6), mars (19), april (23), maj (5), juni (2), juli (0), augusti (3), september (50), oktober (82), november (4), december (6). Vinterfynd:

1/2: 1 ex. Hålla, Badelunda, 5.1 (Ulrik Lotberg, Pernilla Widlund), 1 ex. Brunby, Irsta, 11.1 (Pentti J. Tatti), 1 ik Rälken, Haraker, 21.12 (Markus Rehnberg), 1 juv. Dräggesta, Tortuna, 28.12 (Torbjörn Hegedus).

Hr: 1 ex. Kolbäck 2.2 (Ulf Carlsson)

Kö: 1 ex. Orsta, Kolsva, 8.1 (Kenneth Norberg), 1 str. (N) Norska Munktorp, 22.2 (Leo Mäkinen) och 24.2 (Peter Ekelund), 1 juv. Köpings flygfält, Köping, 3.12 (Daniel Green), 1 ex. Gällby, Köping, 25.12 (Leo Mäkinen).
Kr: 1 ex. Hovgården, K. Barkarö, 17.2 (Olle Sköld).

Ar: 1 ex. Gravudden, Arboga, 19.1 (Börje Wennerström)

Sr: 1 ex. Kivsta, Sala, 1.1-28.2 och 1-31.12 (Kristen Ekman, Karl-Gunnar Kallebrink)
Sk: 1 ex. Riddarhyttan, Skinnskatteberg, 3.2 (Sven-Olov Selin)

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Sammanlagt 83 fågeldagar med följande kommunvisa fördelning: Västerås (9), Hallstahammar (2), Köping (2), Arboga (1), Sala (17), Surahammar (11), Lindsberg (36), Nora (3), Skinnskatteberg (2). Den månadsvisa fördelningen var: januari (18), februari (10), mars (17), april (6), maj-september (0), oktober (9), november (8), december (15).

Notabelt är avsaknaden av sommarfynd.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Fyrtiosju (47) rapporterade häckningar föreligger: Västerås (18), Hallstahammar (4), Köping (2), Arboga (1), Surahammar (5), Lindsberg (6), Norberg (1), Skinnskatteberg (3), Hällefors (7). Ett mycket tidigt fynd:
Hr: 1 ex. Jeppetorp, Grythyttan, 6.3 (Lena Syvöjervi)

Tornfalk *Falco tinnunculus* (16 h, 28 h)

Två konstaterade häckningar och 26 ytterligare lokaler med observation under häckningstid (1.5-31.7), fördelade kommunvis: Västerås (4), Hallstahammar (3), Arboga (3), Sala (6), Surahammar (4), Lindsberg (3), Örebro (1), Nora (2), Hällefors (2). Under övriga året 116 fågel dagar fördelade på föråret (1.1-30.4; 34) respektive efteråret (1.8-31.12; 82), kommunvis: Västerås (13/17), Hallstahammar (0/3), Köping (8/8), Kungsör (0/4), Arboga (4/0), Sala (3/8), Surahammar (1/19), Lindsberg (4/22), Örebro (1/0), Nora (0/1), Vinterfynd:

V/a: 1 ex. Lundby 1.1 (Markus Rehnberg) 1♂
Boda, Dingtuna, 5.1 (Torbjörn Hegedus) 1♂
Långängskrogn, Dingtuna, 24.2 (Pentti J. Tatti) 1 ex. Näsby, Dingtuna, 24.2 (Thomas

Pettersson) 1♂ Östanbro, Björkstia, 14.12 (Bo Pettersson) 1 ex. Tillberga, Hubbo, 21.12 (Kjetil Jensen) 1 ex. Stenby, Skerike, 28.12 (Niclas Lignell m. fl.) 1♂ Hedensberg, Tillberga, 28.12 (Niclas Lignell m. fl.)

K/ø: 1♂ Strö, Köping, 26.1 och 28.1 (Arne Eklow) 1 ex. Ullvi, Köping, 16.2 (Leo Mäkinen)

S/r: 1♀ Akersbo, Kumla, 5.12 (Daniel Green)

Höga (minst 5 ex.) sträcksummor:

S/r: 6 ex. Gnien, Rammäs, 8.9 (Ralf Lundmark) 9 ex. Gnien 19.9 (Ralf Lundmark)

Därutöver bör följande, något märkliga, fynd nämnas:

F/a: 4 honf. som jagade i grupp (!) Åvestbo, Vastanfors, 11-14.5 (Leif Lejdelin, Roland Niarfström)

Aftonfalken vid Askövik den 19 september 1997

Det hade varit en underbar sträckdag redan då vi (undertecknad och Tomas Nilsson) runt klockan 12.30 bestämde oss för att byta norra Lövsstas tranutkik mot den södra ängen före Rudö. Den huvudsakliga anledningen var en juvenil ängshök som flugit omkring en del utanför oss men i lite halvdant ljus. Den hade rört sig sakta söderut och det var i hopp om att "hinna ifatt" den som vi nu gick ut på klövervallen vid "Lilla löt-berget" - kullen innan själva Rudö - och klar och gång efter annan fanns det anledning att titta uppåt och rikta kikaren mot nya sträckande rovfåglar eller tranor. Vid ett sådant tillfälle (ca. 13.10) var det en sparvhök som först fick mig att titta upp, men bredvid den seglade en falk. Jag blev något ställd då jag fick in en liten falk med helt svart kropp i kikarbild. Till råga på allt hade fågeln alltså kvar sina juvenila två yttersta stjärtpennor. Dessa var ljusa med smala, mörka band och ett tjockare mörkt ändband -

ungefär "tornfalkstecknade". Resten av sjärtan var mörkgrå. Jag insåg - om än en smula förvånad - att det måste röra sig om en aftonfalkshane som ännu inte fått fullt adult dräkt - en 2k-fågel alltså.

Vi kunde studera aftonfalken i både hand (8x45) och tubkikare (27x) då den seglade tog höjd rakt över oss. Från början var den kanske på bara 15-20 meters höjd. Sedan steg den till avsevärda höjder innan den obevekligt gled söderut bort över Lötberget.

Aftonfalken seglade mestadels. Kanske tog den något vingslag ibland. Rörelse- och flyktsätt skilde sig inte mycket från tornfalk men vingarna var något mer boomerangformade. Egentligen mest påminnande om rödfalk eller som en kortvingad lärkfalk. Sjärtan var tydligt längre än vingens bredd.

Samtidigt stod ett flertal observatörer på Rudöklippan. Observerade falken och miss-tänkte att det kunde röra sig om aftonfalk men hade den på för långt håll för att kunna göra en säker artbestämning.

Aftonfalk *Falco vespertinus* (1 ex., 2 ex.)

V/a: 1 2k ♂ str. (S) Rudö, Rytterne, 19.9 (Daniel Green)

S/r: 1 2k ♂ Gnien, Rammäs, 8.9 (Ralf Lundmark). Enligt observatörerna är det klarlagt att det rör sig om olika individer.

Stenfalk *Falco columbarius* (89 FD, 132 FD)

Antalet fågel dagar fördelat kommunvis på föråret (94) resp. efteråret (38): Västerås (35), Hallstahammar (6), Köping (5), Kungsör (3), Arboga (4), Sala (13), Surahammar (19), Lindsberg (37), Nora (2), Norberg (1), Fagersta (5), Hällefors (2). Månadsvis fördelning: januari (1), februari (0), mars (3), april (46), maj (44), juni (0), juli (1), augusti (2), september (22), oktober (11), november (2), december (0).

Fotnot: Något som vid flera tillfällen visat sig vara fallet med Rudöklippan är just att den ligger en smula "för långt" både söder- och österut. Rovfågelsträckret höstetid passerar ofta en bit väster om Rudö, rakt över Lilla Löt för att sedan försvinna söderut över svackan mellan Lötberget och dess tvillingkulle intill. En del "godingar" har faktiskt passerat just här över de senaste åren. På samma sträckrutt söderut flög t.ex. en juv släpphök 5/9 -96, samt en juv jaktfalk 13/10 -95.

Ytterligare en ad stäpphökshanne (fyndet är alljämnt under behandling) från 21/9 -97 lämnade området på samma rutt. En annan aspekt på observations i topografiskt makroerspektiv är att termikflyttare söker nå så hög höjd som möjligt innan de korsar Mälaren söderut från Tidöhalvön. Det gör att de ofta är lättare att upptäcka samt syns bättre en bit norrut. Den åkerholme som skuter ut likt en udde mot de norra Lövsstafälten från den gamla sägen är i det hänseendet en utmärkt obsplats. Man har där även bättre sikt såväl österut över Askövikens inlopp samt västerut mot Dingtuna.

Daniel Green

Fynd under häckningstid:

L/: 1 ad. Gryssjön, Rarnsberg, 29.5 (Mats Andersson)

N/ø: 1 ex. Lejonbacken, Nora, 23.7 (Rune Persson). Vinterfynd:

L/: 1 ex. Stenby, Fellingsbro, 6.1 (Pär Persson).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Fyrtio (40) lokaler med fynd under häckningstid (15.5-15.8) fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (9), Hallstahammar (2), Köping (4), Kungsör (2), Sala (4), Surahammar (4), Lindsberg (12), Nora (2), Skinnskatteberg (1). Antalet fågel dagar (215) fördelade sig månadsvis enligt följande: maj (41), juni (34), juli (31), augusti (71), september (49).

Jaktfalk *Falco rusticolus* (1 ex., 2 ex.)

V/a: 1 2k Askövikens 8.5 (Pentti J. Tatti m. fl.)*
S/r: 1 Ik Nordanö, Rammäs, 3.11 (Inge Lars-son)*

Pilgrimfalk *F. peregrinus* (10 ex., 13 ex.)

V/a: 1 2k ♂ Askövikens vid Rudö, Rytterne, 13.4 (Markus Rehnberg m. fl.) 1 ad. ♀ Rudö 16.4 (Kjetil Jensen, Håkan Johansson) 1 ♀ Rudö 17.4 (Ulf Carlsson) 1 ad. ♀ Askövikens 8-10.5 (Pentti J. Tatti m. fl.) 1 ad. ♀ Rudö 18.7 (Robert Ekberg, Asa Ekberg) 1 2k Askövikens 25.9 (Niclas Ljgnell) 1 ex. Gränsta, Lundby, 20.10 (Daniel Green)
H/a: 1 ad. ♀ Strömsvik, Kolbäck, 2.5 (Daniel Green)

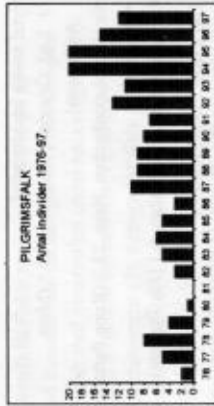
S/r: 1 ex. Björnsboang, Västerfärnebo, 31.8 (Bo Karlgren) 1 ad. ♂ Hultberget, Fläckebo, 25.9 (Daniel Green)

S/r: 1 juv. str. (S) Gnien, Rammäs, 11.9 (Ralf Lundmark)

L/: 1 2k Storabadet, Lindes, 1.5 (Mats Andersson) 1 str. (S) Hagaberg, Näsby, 17.9 (Jan-Enk Malmstigen)

H/a: 1 ex. Torvarpsund, Grythyttan, 19.7 (Gunde Persson)

Antalet fynd fortsatt glädjande många, även om 1997 inte hör till de bästa åren hittills under 1990-talet, se figur nästa sida.

Järpe *Bonasa bonasia*

Ingen konstaterad häckning har rapporterats.

Orre *Tetrao tetrix*

Sju (7) spelokaler med minst 5 ♂ har rapporterats från Västerås (1), Köping (1), Sala (1), Surahammar (3), Skinnskatteberg (1).

Tjäder *Tetrao urogallus*

Två konstaterade häckningar, båda i form av bofynd, har rapporterats från Lindesbergs resp. Nora k.r. Darutöver har sju (7) spelplatser rapporterats från Västerås (2), Köping (1), Sala (1) och Skinnskatteberg (3). En udda observation: Ar. 1 ♂ Vretberga, Medåker, 23.10 (Mats Feldin).

Rapphöna *Perdix perdix*

Vår: 2 ex. Norra Lövsta, Dingtuna, 16.4 (Bernt Larsson), 21.5 (Markus Rehnberg) och 26.5 (Thomas Pettersson). 1 ex. Erikslund, Björkska, 9.5 och 2 ex. på samma lokal 27.5 (Anders F. Andersson). 5 ex. Högsholm, Ångö, 19.5 (Lennart Gladh). 2 ex. Skultuna k.a 1.6 (Daniel Green). 2 ex. Hamre, Västerås, 19.9 (Gunnar Lignell). 5 ex. Folkesta, Dingtuna, 12.11 (Ulf Carlsson). 4 ex. Folkesta 17.11 (Ulf Carlsson). Ar. 2 ex. Vretberga, Medåker, 15.4 (Mats Feldin). 2 ad. + 7 juv. Vretberga 9.8 (Mats Feldin). 2 ad. + 5 juv. Vretberga 1.11 (Mats Feldin). 7 ex. Vretberga 4.12 (Mats Feldin).

Sår: 2 ex. Saladamm, Sala, 31.5 (Kjell-Ake Källbrink). 7-8 ex. Forneby, Möklinta, 5.10 (Stig Ohman). 6 ex. Sala, december (Kjell-Ake Källbrink, Stig Ohman).
Sår: 1 sj. "Tippens", Sura, 23.5 (Sören Larsson). 1 sj. Framnäs, Sura, 5.6 (Mikael Leppälampi). 1 sj. Sörhagen, Sura, 13.6 (Raif Lundmark).

Lr. 1 sj. Västvalla, Fellingsbro, 22.6 (Mattias Rudenvall, Andreas Sandberg).

Vaktel *Coturnix coturnix* (13 ex., 37 ex.)

Vår: 1-3 sj. Hedensberg, Tillberga, 12.6-6.7 (Markus Rehnberg m. fl.). 1 sj. Valnö, Dingtuna, 17-19.6 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 1 sj. Solingstorp, Romfartuna, 19.7 (Daniel Green). 1 sj. Halla, Haraker, 19.7 (Robert Lager). 1 sj. Norra Lövsta, Dingtuna, 25.7 (Thomas Pettersson).

Ha: 1 sj. Håggholmen, Kolback, 7.6 (Pentti J. Tatti). 1 sj. Lindholmen, Kolback, pr.6 (Stefan Johansson). 1 sj. Olivsta, Kolback, pr.6 (Stefan Johansson).

Kö: 3 ex. Himmetta 28.6 (Gunnar Niklasson).

Ku: 1 sj. Tallholmen, K. Barkarö, 14-20.6 (Olle Sköld). 1 sj. Skåret, Björskog, 14-20.6 (Olle Sköld). 1 sj. Barkarö, K. Barkarö, 21.6 (Liljebro Hammarström). 1 sj. Vallbergsbacke, K. Barkarö, 21.6 (Liljebro Hammarström).

Ar: 1 sj. Vretberga, Medåker, 15-20.7 (Mats Feldin).

Sår: 1 sj. Saladamm, Sala, 2.6, 6.6 och 8.6 (Karl-Gunnar Källbrink, Kjell-Ake Källbrink). 1 sj. Salanda, Sala, 14.6 (Karl-Gunnar Källbrink). 2 ex. Norrsälbo, Västerfärnebo, 24.6 (Roland Narfström). 1 sj. Vivastbo, Möklinta, 25.6 (Kjell-Ake Källbrink). 1 ex. Paradiset, Västerfärnebo, 25.6 (Thore Lindberg). 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 25.6 (Kjetil Jensen). 1 sj. Hammaren, Västerfärnebo, 26-27.6 (Bernt Larsson, Markus Rehnberg). 1 sj. Kumlabö, Kumla, 29.6 (Kjell-Ake Källbrink). 1-2 sj. Gussjön, Fläckebo, 23.7 (Daniel Green).

Sår: 1-2 sj. Gnien, Rammås, 14-15.6 (Raif Lundmark). 1 sj. Storängen, Rammås, 15.6-7.7 (Raif Lundmark m. fl.). 1 sj. Olberga, Sura, 22.6 (Mikael Leppälampi).

Lr: 1 sj. Västvalla, Fellingsbro, 10.6-12.8

(Thomas Ewerlid m. fl.). 1-2 sj. Fellingsbro k.a 18-22.6 (Sven Larsson m. fl.). 1-2 sj. Rinkaby, Fellingsbro, 6-7.7 (Björn Lindberg). 1 sj. Södra Norrby, Fellingsbro, 14.6 (Mattias Rudenvall m. fl.).

Ett mycket bra år, det tredje bästa i "historisk" tid, se figur!

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Tre säkerställda häckningar har rapporterats.

Vår: 1 ad. + 1 pull. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 28.6 (Pentti J. Tatti).

Lr: 1 ad. + juv. hörs Sörbysjön, Fellingsbro, 13.7 (Thomas Haraldsson). 1 ad. + 2 ad. + 2 pulli (Hagaberg, Näsby, 12.9 (Thomas Haraldsson)).

Fyrtosex (46) fåglar, flertalet sjungande, rapporterades från 26 lokaler 4-4-27.8, med följande kommunvisa fördelning: Västerås (19/4), Hallstahammar (1/1), Köping (2/2), Sala (5/4), Surahammar (8/6), Lindesberg (10/8), Fagersta (1/1). Fler än en individ hördes på följande lokaler:

Vår: Asköviken (minst 16)

Sår: Storsjön, Möklinta (2)

Sår: Lisjöviken, Sura (2), Västersjön, Sura (2)

Lr: Osterhammarssjön, Fellingsbro (2), Hagaberg, Näsby (2-3).

Följande iakttagelser faller något utanför den normala ramen, i tid eller rum:

Sår: 1 ex. Notudden, Fläcksjön, Fläckebo, 12.10 (Håkan Johansson)

Lr: "hörd" Hagaberg, Näsby, 4.10 och 10.10 (Jan-Erik Malmstrigen).

Får: 1 ex. Melingsjön, Västanfors, 23.6 (Roland Narfström).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (16 ex., 48 ex.)

Vår: 1-7 sj. Asköviken 4.5-17.7 (Thomas Pettersson m. fl.). 1-2 sj. Hallisjön, Haraker, 14-26.6 (Bernt Larsson m. fl.). 1 sj. Ångösbund,

Björkska, 19.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Ångsjön, Irsta, 8.7 (Daniel Green).
Ku: 1 sj. Kungssjöviken, K. Barkarö, 25.5 (Börje Wennerström). 1 sj. Jordmarken, K. Barkarö, 20-30.6 (Olle Sköld).

Sår: 1 sj. Gussjön, Fläckebo, 9.5 (Karl-Gunnar Källbrink) och 23.7 (Daniel Green). 1-2 sj. Rörbosjön, Fläckebo, 6-26.6 (Daniel Green m. fl.). 1-4 sj. Fläcksjön, Fläckebo, 8.6-23.7 (Daniel Green m. fl.). 1-4 sj. Storsjön, Möklinta, 8-25.6 (Kriser Ekman, Kjell-Ake Källbrink). 1 sj. Fröstboviken, Sala, 8-25.6 (Kjell-Ake Källbrink).

Sår: 1 sj. Kolhagen, Sura, 2.6 (Mikael Leppälampi). 1-2 sj. Lisjöviken, Sura, 6-30.6 (Raif Lundmark m. fl.). 1 sj. Ståltorp, Sura, 7.6 (Mikael Leppälampi). 1-5 sj. Gnien, Rammås, 26.6-7.7 (Raif Lundmark m. fl.). 1 sj. Stenramen, Rammås, 27.6-2.7 (Raif Lundmark). 3 sj. Magsjöboden, Sura, 7.7 (Mikael Leppälampi). 3 sj. Norrsjön, Sura, 8.7 (Mikael Leppälampi). 1 sj. Sägdammen, Rammås, 13.7 (Raif Lundmark). 1 juv. Gnien vid Högbyn, Rammås, 14.8 (Jan Osterberg).

Lr: 1 sj. Osterhammarssjön, Fellingsbro, 30.5 (Andreas Sandberg m. fl.) och 18.6 (Sven Larsson). 1 sj. St. Lindessjön, Lindes, 27-30.5 (Mats Andersson m. fl.). 1 sj. Östra Löva, Rammberg, 11.6 (Ingemar Andell). 1 sj. Björksjön, Lindes, 2.7 (Mats Andersson). 1 sj. Bor,

Lindes, 27.6-2.7 (Thomas Ryden m. fl.).

Ett rekordår, både vad gäller totalsumman och uppträdandet på flera av de enskilda lokalerna! Västmanland tillhör de sumphöstaste landskapen i Sverige och åren 1992-96 har 4-14 % av alla småfläckiga sumphöns i landet hörts här!

Kornknarr *Crex crex* (29 ex., 37 ex.)

1/2: 1 sj. Knektorpet, V-Barkarö, 6.6 (Bernt Larsson). 1 sj. Hallstaberget, Björksta, 6.6 och 24.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Hasslö, Västerås, 12-13.6 (Markus Rehnberg). 1 sj. Gullarsbo, Haraker, 14.6 (Ulf Carlsson). 1 sj. Frösvi, Romfartuna, 16-20.6 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Tatti). 1-2 sj. Hedensberg, Tillberga, 18-20.6 (Håkan Johansson, Pentti J. Tatti). 1 sj. Svanå, Haraker, 18.6 (Håkan Johansson). 1 sj. Kusta, Irista, 19.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Nybynäs, Kärrbo, 21-23.6 (Bjarne Eriksson).

Ha: 1 ex. Kvalsta, Berg, 24-25.5 (Ulf Carlsson, Stefan Johansson).

Kö: 1 ex. Himmets 28.6 (Gunnar Niklasson).

Ku: 1 sj. Barkarö, K. Barkarö, 14.6 (Olle Sköld). 1 ex. Sjöholmen, Björskog, 28.6 (Gunnar Niklasson).

Sr: 1 ex. Björkbacken, Fläckebo, 8.6 (Håkan Johansson). 1 sj. Klinta, Möklinta, 8.6 (Kjell-Ake Kallebrink). 2 ex. Norrsälbo, Västerfärnebo, 24.6 (Roland Narfström). 1-5 sj. Nötmyran, Västerfärnebo, 3-27.6 (Åke Berg m. fl.). 1 ex. Katrinelund, Sala, 14.6 (Håkan Johansson). 1 sj. Saladamm, Sala, 15.6 (Karl-Gunnar Kallebrink) och 25.6 (Kjell-Ake Kallebrink).

Sr: 1 sj. Hega, Sura, 5.6 (Raif Lundmark). 1-2 sj.

Skogstorp, Sura, 11.6-3.7 (Mikael Leppälampi m. fl.). 1 sj. Storängen, Ramnäs, 22.6 (Raif Lundmark).

Li: 1 ex. Västvala, Fellingsbro, 31.5 (Ulf Jacobsson). 1 sj. Nederby, Fellingsbro, 30.5 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg). 1 sj. Ålsing, Fellingsbro, 5-16.6 (Sven-Olof Eriksson m. fl.). 1 sj. Pilskog, Fellingsbro, juni (gm Jan-Erik Malmstigen). 1 sj. Albackån, Lindes, 8-19.6 (Jonas Kling, Andreas Sandberg).

Ör: 1 sj. Ervallaangarna, Ervalla, 15-29.6

(Mattias Rudenvall m. fl.).

Nö: 1 sj. Södra Ås, Nora, 23.6 (Anders Carlberg).

Få: 1 ex. Emmora, Västervåla, 15-16.7 (Roland Narfström).

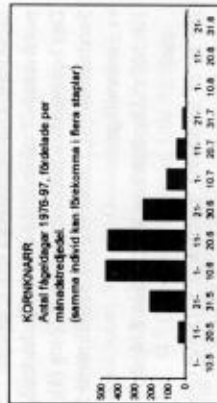
Ett medelmåttigt år, men som samtidigt innebär en god återhämtning från fjolårets mycket låga notering, se figur.

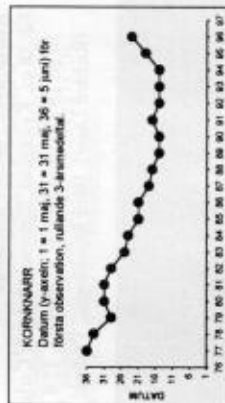
Även om antalet kornknarrar var få, var det en återhämtning från fjolårets mycket låga notering.

Foto: Daniel Green

Genom åren har flertalet kornknarrar hörts i början och mitten av juni, se figur.

Sedan mitten av 1970-talet har tidpunkten för första observation stadigt blivit tidigare, men under de allra senaste åren har första fyndet åter senarelägs något, se figur.

Rörhöna *Gallinula chloropus*

1/2: 1 ex. Gamla hamnen, Västerås, 4.5 (Daniel Green). 1 ex. Boasjön, Rytterne, 31.5-1.6 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). Ha: 2 ex. Lagårdsjön, Kolback, 22.5 (Markus Rehnberg).

Tabell 3. Antal rastande tranor inom olika delområden i Västmanland hösten 1997. Endast uppgifter om minst 50 ex. har beaktats. Delområdena har ordnats från söder till norr.

Delområde	1-10 aug.	11-20 aug.	21-31 aug.	1-10 sep.	11-20 sep.	21-30 sep.
Fellingsbro	50	-	246	411	425	200
Askövik	-	-	-	56	-	-
Fläckebo/Västerfärnebo	-	200	331	566	712	608
Sala	-	-	-	364	-	-
Summa	50	200	577	1397	1137	808

Strandskata *Hae. ostralegus* (61 FD, 81 FD)

Ingen konstaterad häckning har rapporterats. Antalet fågeldagar fördelade kommunvis:

Västerås (43), Köping (8), Kungsör (6), Arboga (3), Sala (8), Surahammar (1), Lindesberg (10), Fagersta (2). Månadsvis fördelning av fågeldagar: april (16), maj (35), juni (11), juli (9), augusti (10).

Mindre strandpipare *Ch. dubius* (29 h, 45 h)

Fyrtiofem (45) häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från följande kommuner: Västerås (7), Hallstahammar (1), Köping (3), Kungsör (1), Arboga (1), Sala (4), Surahammar (8), Lindesberg (14), Fagersta (1), Skinnkatteberg (3), Hällefors (2). Utom häckningstid 81 fågeldagar, fördelade kommunvis samt på perioderna 22.4-14.5 (78) respektive 8-10.8 (3): Västerås (70), Hallstahammar (60), Köping (3/0), Arboga (2/0), Sala (4/0), Surahammar (38/3), Lindesberg (14/0), Nora (1/0), Norberg (3/0).

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Antalet fågeldagar (73) fördelat kommunvis: Västerås (4), Sala (11), Surahammar (37), Lindesberg (21). Månadsvis fördelning: april (2), maj (22), juni (14), juli (1), augusti (27), september (7).

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (1, 3)

Ha: 9 ex. Rallsta, Berg, 22-23.5 (Per Eriksson m. fl.), 8 ex. Rallsta 24.5 (Stefan Johansson). 4♂♂ + 2♀♀ r. Kvalsta, Berg, 24-25.5 (Per Eriksson m. fl.). Sr: 2 r. Finnbo, Västerfärnebo, 21.5 (Markus Rehnberg).

Småspov.

Foto: Tero Niemi

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Par, sjungande fåglar eller eljest uppträdande under häckningstid har rapporterats från 6 lokaler, motsvarande 7 säkerställda eller troliga häckningar. Den kommunvisa fördelningen var: Köping (1), Surahammar (3), Lindesberg (3). Större (minst 50 ex.) ansamlingar:

Vä: 106 r. Åby, Björkstå, 9.5 (Anders F. Andersson).

Ha: 90 ex. Strömsvik, Kolback, 2.5 (Daniel Green). 62 r. Håggholmen, Kolback, 5.5 (Markus Rehnberg).

Sr: 105 r. Turkie ångar, Rammås, 3.5 (Ralf Lundmark).

Lf: Sjömosjön, Fellingsbro, 9-11.5, som mest 130 ex. 11.5 (Sven-Olof Eriksson, Björn Lindberg).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Vä: 18 ex. Kviksund, Rytterne, 12.8 (Ulif Carlsson). 10 str. (SV) Fullerojärden, V-Barkarö, 12.8 (Richard Lager). Hord Munkängen, Västerås,

28.9 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). 1 ex. Rudö, Rytterne, 4.10 (Niclas Lignell).

Sr: 1 ad. r. Gnien 10-12.8 (Jan Österberg m. fl.). 3 juv. str. (S) Gnien 4.9 (Ralf Lundmark). 5 juv. str. (S) Gnien 18.9 (Ralf Lundmark).

Lf: 45 str. (S) Hagaberg, Näsby, 2.8 (Tomas Haraldsson). 9 str. (S) Ormmossen, Ransberg, 24.8 (Mikael Hake). 1 ex. Fänninge, Fellingsbro, 14.9 (Sven-Olof Eriksson, Ulla Wallin).

Sumpvipa *Vanellus leucurus*

Sr: 1 ad. Turkiesjön, Rammås, 22-24.6 (Ralf Lundmark m. fl.)**

Första fyndet i Västmanland och andra i Sverige!

Tofsvipa *Vanellus vanellus* (31 FD¹⁰⁰)

Kommunvis fördelning av 30 FD¹⁰⁰. Västerås (9), Hallstahammar (6), Köping (2), Sala (3), Surahammar (8), Lindesberg (2). Månadsvis fördelning: mars (1), april (8), maj-juni (0), juli (5), augusti (8), september (6), oktober (3). De största (minst 250 ex.) ansamlingarna:

Vä: 400 ex. Lovsta, Dingtuna, 3.8 (Hans-Olof Hellkvist).

Ha: 345 ex. Håggholmen, Kolback, 13.9 (Markus Rehnberg). 265 ex. Håggholmen 9.10 (Ralf Lundmark).

Vinterfynd (hår: de första värfyndet):

Vä: 10 ex. Askövikens 27.2 (Markus Rehnberg).

Sr: "flockar" Sala 26-28.2 (Karl-Gunnar Kallebrink).

Sr: 11 ex. Stortängen, Rammås, 25.2 (Jan Österberg).

Lf: 1 ex. Aspu, Lindes, 26.2 (Mikael Hake).

Kustsnäppa *Calidris canutus* (2, 3)

Vä: 1 r. Snetomta, Skerike, 5-6.9 (Niclas Lignell, Markus Rehnberg).

Sr: 1 str. (S) Gnien, Rammås, 4.10 (Ralf Lundmark).

Lf: 30+18+8+29 str. (!) Rabostan, Fellingsbro, 24.8 (Tomas Haraldsson).

Småsnäppa *Calidris minuta* (26 FD, 12 FD)

Samtliga iakttagelser gjordes i Surahammars km Den månadsvisa fördelningen var: maj (5), augusti (3), september (4).

Mosnäppa *Calidris temminckii* (141 FD, 219 FD)

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (4), Hallstahammar (1), Köping (5), Kungsör (1), Arboga (3), Sala (14), Surahammar (147), Lindesberg (42), Fagersta (3). Den månadsvisa fördelningen var: maj (170), juni (2), juli (4), augusti (30), september (12), oktober (2). Ett sent fynd:

Sr: 1 juv. r. Gnien, Rammås, 28.9-2.10 (Ralf Lundmark m. fl.).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (6, 3)

Vä: 2 ex. Snetomta, Skerike, 6.9 (Niclas Lignell). Sr: 1 juv. Gnien, Rammås, 24.8 (Daniel Green). 1-4 juv. Gnien 29.8-4.9 (Ralf Lundmark m. fl.).

Kärnsnäppa *Calidris alpina* (9 FD¹⁰, 9 FD¹⁰)

Större (minst 10 ex.) ansamlingar:

Kö: 14 ex. Gälby, Köping, 8.9 (Leo Mäkinen).

Sr: 10 juv. r. Gnien, Rammås, 1.9 (Ralf Lundmark). Gnien 30.9-7.10, som mest 1 ad. + 29 juv. 30.9 (Ralf Lundmark).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* (2, 3)

Vä: 1-3 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 29.5-1.6 (Markus Rehnberg m. fl.).

Sr: 2 ex. Gnien, Rammås, 26.7 (Ulif Carlsson). 1 juv. r. Gnien 31.8-1.9 (Sören Larsson, Ralf Lundmark).

Brushane *Ph. pugnax* (32 FD⁵⁰, 44 FD⁵⁰)

Lokaler med större (minst 50 ex.) ansamlingar (högstanotering och datum för denna inom parentes):

Vä: Askövikens (150 ex. 19.5; 60 ex. 25.6).

Sr: Sagån vid Holmbo, Kumla (450 ex. 14.5).

Flocksjön vid Färjebron, Fläckbo (50 ex. 8.5).

Fläcksjön vid Nas, Fläckbo (50 ex. 9.5).

Svarån vid Älsvarta, Västerfärnebo (50 ex. 12.5).

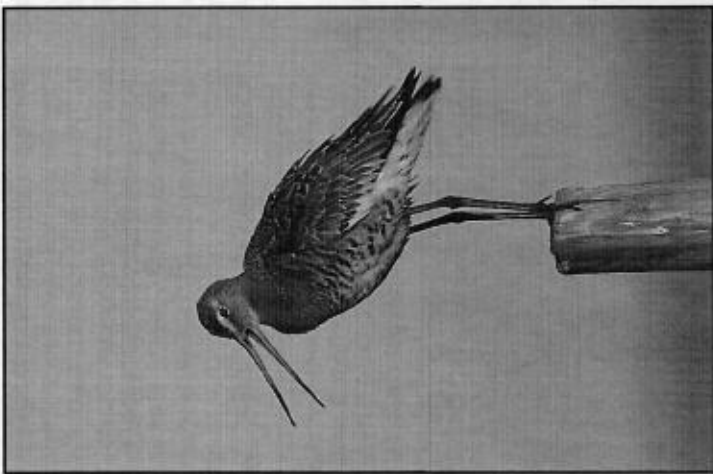
Lf: Sjömosjön, Fellingsbro (90 ex. 22.5). Storböron vid Arbogaån, Fellingsbro (100 ex. 23.5).

Dvärgbeckasin *Limnocyptus minimus* (38 FD, 23 FD)

Om inte annat anges, avses rastande fåglar nedan:

Vä: 1 sj. Askövikens 26.4 (Daniel Green). 1 sj. dagtid (!) Hällsjön, Haraker, 27.4 (Daniel

Rödspov.

Foto: Tero Niemi

Green). 1 sj. Asköviken 4.5 (Thomas Pettersson). 1 ex. Asköviken 4.10 (Hans-Olof Hellkvist, Kjell Jensen) och 6.10 (Kjell Jensen).

Sr: 1 sj. Hullberget, Fläckebo, 9.5 (Karl-Gunnar Kallebrink). 2 ex. Näs, Fläckebo, 12.10 (Håkan Johansson).

Sr: 1 sj. Västersjön, Sura, 12.5 (Mikael Leppälampi). 1 sj. Gnien, Rammås, 13.5 (Mikael Leppälampi). 1 ex. Gnien 5-8.10 (Ralf Lundmark). 1 ex. Magsjömaden, Sura, 6.10 (Ralf Lundmark).

Lf: 1 ex. Hedbyn, Ramsberg, 15.4 (Ingemar Andell). 2 ex. Albacksån, Lindes, 25.4 (Andreas Sandberg). 1 ex. Storåbäddet, Lindes, 4.10 (Mats Andersson).

Fa: 1-2 ex. Backgården, Västansfors, 11-12.10 (Jan Hellström)

Ha: 1 ex. Finnhult, Grydhyttan, 28.8 (Carl-Ivan Carlsson)

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Storre (minst 50 ex.) ansamlingar har rapporterats från en lokal:

Sr: 50 ex. Gnien vid Högbyn, Rammås, 30.8 (Ralf Lundmark). 50 ex. Gnien vid tornet 8.10 (Ralf Lundmark).

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (10 ex., 7 ex.)

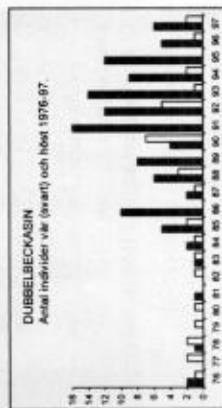
Sr: 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 17.5 (Ulif Carlsson) och 20.5 (Kjetil Jensen)

Sr: 1 sp. Gnien vid Sörby, Rammås, 15.5 (Ralf Lundmark). 1 r. Gnien vid Sörby 11.9 (Ralf Lundmark).

Lf: 1 r. Albacksån, Lindes, 2.5 (Andreas Sandberg). 1 ex. Bråtmossen, Ramsberg, 29.5 (Andreas Sandberg). 1 ex. Albacksån 30.5 (Jan-Erik Malmstigen, Tommy Oscarsson)

Fa: 1 r. Backgården, Västansfors, 3.9 (Leif Lejdelin)

Efter en märkt uppgång under 1980-talets senare del, särskilt av vårfynden, har dubbelbeckasinen minskat lika påtagligt de senaste åren, se figur.

Rödspov *Limosa limosa* (4 ex., 3 ex.)

Fa: 1 ex. Asköviken 27.4 (Pentti J. Tatti m.fl.), 24.5 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg) resp. 20.6 (Lennart Gladh)

Den negativa trenden håller i sig, se figur. Någon häckning har inte påvisats sedan 1979.

Myrspov *Limosa lapponica*

Sr: 1 ♀ r. Gnien 10-13.5 (Jan Osterberg m. fl.). 1 juv. r. Gnien 6.9 (Ralf Lundmark)

Lf: 5 str. (S) Hagaberg, Näsby, 2.8 (Tommas Haraldsson)

Fa: 1 ♀ r. Backgården, Västansfors, 2.8 (Leif Lejdelin)

Småspov *Numenius phaeopus*

Antalet fågeldagar (68) fördelat kommunvis: Västerås (8), Sala (17), Surahammar (21), Lindesberg (18), Norberg (1), Fagersta (3) Månadsvis fördelning: maj (67), juni (0), juli (1).

Storspov *Numenius arquata*

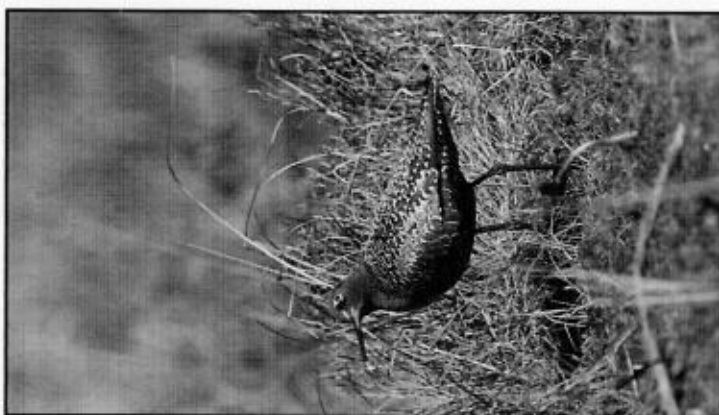
Fyrtiovtvå (42) häckningar, eller troliga häckningar, har rapporterats med följande kommunvis: Västerås (1), Köping (2), Sala (6), Surahammar (8), Lindesberg (17), Nora (1), Skinnskateberg (3), Hällefors (4). Ingen större (minst 50 ex.) ansamling har rapporterats.

Svartsnäppa *Tr. erythropus* (17 rd¹⁰, 20 rd¹⁰) Lokaler med större (minst 10 ex.) ansamlingar vår (-31.5), sommar (1-30.6) respektive höst (1.7-; högstanotering med datum inom parentes): Fa: Asköviken vid Rudö, Rytterne (10 ex. 11.6 och 16.6)

Sr: Flacksjön vid Näs, Fläckebo (11 ex. 10.5). Gussjön, Fläckebo (14 ex. 10.5). Sagån vid Holmbo, Kumla (65 ex. 13.5). Nötmyran vid Hedbo, Västerfärnebo (16 ex. 13.5).
Sr: Turkiesjön, Rammås (12 ex. 27.6; 18 ex. 2.7).

Rödbena *Tringa totanus* (4 h, 2 h)

Två (2) häckningar har rapporterats från Västerås (1) resp. Hällefors (1) k.r. Antalet fågeldagar

Svartsnäppa.

Foto: Bruno Sundin

(152) fördelat kommunvis: Västerås (69), Kungsör (1), Arboga (3), Sala (12), Surahammar (30), Lindesberg (29), Örebro (1), Fagersta (7), Hällefors (2). Månadsvis fördelning av 152 rd: apr (5), maj (92), jun (36), jul (6), aug (13). Aven om antalet häckningar i Västmanland har ökat, verkar rödbena ha svårt att bli riktigt bofast och det är endast nio lokaler i landskapet som har hyst fler än en häckning de senaste tjugo åren. De lokaler som haft flest häckningar (minst 5) sedan 1976, ofta dock med ett eller flera års uppehåll, är: Gorgen, Västerfärnebo (5); Gnien, Rammås (8); Flaxen, Hällefors (9).

Gluttsnäppa *Tr. nebularia* (41 rd¹⁰, 41 rd¹⁰)

Månadsvis fördelning: maj (39), juni (0), juli (2). Lokaler med ansamlingar (minst 10 ex.) vår (t o

m 31.5), somnar (1-30.6) respektive höst (fr o m 1.7) (högstianotering och datum för denna inom parentes):

- Vä: Askövikens (11 ex. 11.5)
 Ha: Lagårdssjön, Kolback (21 ex. 11.5)
 Ar: Sjölundamaden, Arboga (12 ex. 11.5)
 Sr: Fläcksjön vid Näs, Fläckebo (15 ex. 7.5)
 Nötmyran, Västerfärnebo (15 ex. 9.5), Sagån vid Holmbo, Kumla (80 ex. 13.5)
 Sr: Gnien, Rammås (28 ex. 12.5; 10 ex. 30.7)
 Västura, Sura (14 ex. 16.5) Turkiesjön, Rammås (10 ex. 2.7)
 Li: Sorångarna, Lindes (40 ex. 8.5) Sjömosjön, Fellingbro (12 ex. 10.5) Frimåkersjön, Fellingbro (11 ex. 11.5)
 Fynd som möjligen kan anses indikera häckning:
 Li: 1 sj. Bråtmossen, Ramsberg, 24.5 (Ingemar Andell), 1 sj. Vallkloven, Lindes, 25.5 (Ingemar Andell), 2 sj. Morskogsjön, Ramsberg, 25.5 (Mats Andersson).

Skogsnäppa *Tringa ochropus* (15 FD¹⁰)

Större (minst 10 ex.) ansamlingar:
 Ha: 10 ex. Lagårdssjön, Kolback, 27.4 (Per Eriksson)
 Sr: Gnien, Rammås, 25.4-2.5, som mest 26 ex. 27.4 (Sören Larsson) 10 ex. Gnien 6.6 (Sören Larsson)
 Li: 11 ex. Sorbysjön, Fellingbro, 27.4 (Thomas Haraldsson m. fl.)

Grönbenha *Tringa glareola* (39 FD⁵⁰, 107 FD⁵⁰)

Grönbenan spelar flitigt även under sträck och rastning, en omständighet som gör det svårt att skilja på sökarna individer och sökarna som befinner sig på häckningsplats. Åtminstone på 14 lokaler torde häckning ha ägt rum med följande kommunvisa fördelning: Surahammar (4), Lindesberg (7), Skinnskatteberg (3). Månadsvis fördelning av FD⁵⁰: maj (94), juni (4), juli (9) Lokaler med ansamlingar (minst 50 ex.) var (fr o m 31.5), somnar (1-30.6) respektive höst (fr o m 1.7; högstianotering och datum för denna inom parentes):
 Vä: Askövikens (500 ex. 16.5; 50 ex. 28-29.6; 50 ex. 17.7)
 Ha: Lagårdssjön, Kolback (50 ex. 11.5), Mölntorp, Säby (70 ex. 18.5)

Sr: Sagån vid Holmbo, Kumla (300 ex. 13.5) Nötmyran, Västerfärnebo (200 ex. 23.5) Fläcksjön vid Näs, Fläckebo (100 ex. 3.7)
 Sr: Gnien, Rammås (170 ex. 14.5; 90 ex. 24.7) Turkiesjön, Rammås (65 ex. 29.6; 85 ex. 2.7)
 Li: Färninge, Fellingbro (100 ex. 14.5)
 Sjömosjön, Fellingbro (150 ex. 16.5)
 Storböron, Fellingbro (70 ex. 23.5) Sorbysjön, Fellingbro (50 ex. 29.6) Sorångarna, Lindes (100 ex. 12.5)

Roskarl *Arenaria interpres* (3, 2)

Ka: 1 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 11.5 (Börje Wennerström)
 Fa: 1 ex. Backgården, Västanfors, 6.5 (Roland Narfström)
 Roskarlen är ännu årlig under värsträcket, men det är med allt mindre marginal. Vi får gå tillbaka till de sena vårens i mitten av 1980-talet för att hitta ett mer talrikt uppträdande. För första gången sedan 1976 rapporterades heller inget höstfynd.

Smalabbad simsnäppa *Ph. lobatus* (4, 7)
 Vä: 2 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 29.5 (Hans-Olof Hellkvist), 2♂♂ + 1♀ Rudö 30.5 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti), 2♂♂ + 2♀ Rudö 31.5 (Richard Lager m. fl.)
 Ar: 5 ex. Sjölundamaden, Arboga, 1.6 (Hans Wilhelmsson)

Sr: 2 ex. Gussjön, Fläckebo, 3.6 (Kjetil Jensen)
 Sr: 1♀ Gnien, Rammås, 1.6 (Sören Larsson)
 Li: 1 ex. Sorbysjön, Fellingbro, 3.6 (Thomas Haraldsson, Mattias Rudenvall)
 Smalabbode simsnäppan ses främst under värsträcket, särskilt i slutet av maj. Antalet varierar starkt mellan åren, kanske mest beroende på utbudet av lämpliga rastlokaler i kombination med bakslag i vådret. På senare år har dock fynden tenderat att öka i antal, vilket kan bero på att arten eftersöks i högre utsträckning numera.

Dvärgmåns *Larus minutus* (37 FD, 142 FD)
 Vä: 1 ad. ♂ + 1 3k ♀ + 2 2k Askövikens 18.5 (Åsa Ekberg m. fl.) 3 ad. + 1 ex. Askövikens 19.5 (Markus Rehnberg m. fl.) 1 ad. + 1 3k Askövikens 20-21.5 (Markus Rehnberg m. fl.)

1 ad. + 1 3k + 1 2k Askövikens 23.5 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg) 1 juv. Kärbofjärden, Kärbo, 7.8 (Mats Peterz) 2-3 ex., varav minst 1 juv., Kvicksund, Rytterne, 16.8 (Börje Wennerström m. fl.)

Ar: 5-6 2k Sjölundamaden, Arboga, 31.5-1.6 (Hans Wilhelmsson), 80 ex. Nyckelgrundet, Arboga, 9.8 (Arne Eklöv), 3 ad. + 29 juv. Nyckelgrundet 10.8 (Daniel Green, Torbjörn Hegedus)

Sr: 1 juv. Gnien, Rammås, 31.8 (Ralf Lundmark)
Skattmåns *Larus ridibundus* (3148 H, 3909 H)

Ca. 3 909 häckningar på 26 lokaler har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (4/766), Köping (1/300), Kungsör (1/769), Sala (6/289), Surahammar (3/580), Lindesberg (6/1075), Norberg (1/50), Skinnskatteberg (1/1), Hallefors (3/65), Vinterfynd: Vä: 1-2 ex. (1 ad. i vinterdräkt + 1 2k) Djuvhammen, Lundby, 22-27.2 (Markus Rehnberg m. fl.) 1 ex. Kvicksund, Rytterne, 1.12 (Torbjörn Dahlgren), 1-10 ex. Västerås 10-26.12 (Thomas Pettersson m. fl.) 5 ex. Södra Björno, Västerås, 14.12 (Håkan Johansson)

Större (minst 1000 ex.) ansamlingar utom häckningstid:
 Vä: Västerås hamn 5-23.4, som mest 5000 ex. 18.4 (Daniel Green) och 23.4 (Markus Rehnberg).

Fiskmåns *Larus carus*

I rapporteringsmallen önskas fr o m 1995 rapporter om kolonibildningar med minst fem par. Från 1997 har tre bidrag inlämnat:
 Sr: 8 par Slågdammen, Rammås, 15.5 (Ralf Lundmark), 7 par Gryten, Sura, 26.6 (Sören Larsson)

Li: ca. 10 par Hökasjön, Ramsberg (Ingemar Andell) Vinterfynd:
 Vä: 1-2 lk Västerås (0-28.12) (Thomas Pettersson m. fl.)

De tre senaste åren har få rapporter om kolonier av fiskmåns kommit in. Om detta beror främst på att kolonier med minst fem par är ovanliga eller om arten förbises i stor utsträckning, är obeaktat. Det skulle vara intressant att få synpunkter på hur

vi bättre skulle kunna bidra till övervakningen av fiskmåsen, en art som har sin världsbredning koncentrerad till Europa och som dessutom har konstaterats minska inom stora delar av sitt utbredningsområde.

Silltrut *Larus fuscus* (7, 15)

Vä: 1 ad. r. Askövikens 6.4 (Markus Rehnberg) Sr: 2 ad. Fläcksjön, Fläckebo, 6.5 (Markus Rehnberg m. fl.)
 Sr: 2 str. Gnien, Rammås, 10.5 (Sören Larsson), 5+2 juv str. (SV) Gnien 11.9 (Ralf Lundmark), 1 juv. str. (S) Gnien 15.9 (Ralf Lundmark).
 Li: 1 ex. St. Lindesjön, Lindes, 5.5 (Roland Johansson), 2 str. (N) Ställingsjön, Fellingbro, 5.5 (Mattias Rudenvall) 2 ad. Gammelbo, Ramsberg, 5.5 (Mikael Håke), 6 ex. Gammelbo 7.5 (Mikael Håke), 1 ex. Hågaberg, Näsby, 30.5 (Thomas Haraldsson, Mattias Rudenvall)

Or: 3 str. (SV) Ervallaålgarna, Ervalla, 2.4 (Mattias Rudenvall m. fl.)
 Ha: 1 ex. Hammarn, Grythyttan, 23.4 (Thomas Carlsson) resp. 28.4 (Mats Trillkott)
 Fynd av den västliga rasen **L. f. intermedius**:
 Li: 1 ex. Ullersättersviken, Näsby, 27.4 (Jan-Erik Malmstigen)

Gråtrut *Larus argentatus*

Fynd av gulbent gråtrut (formen *omissus*):
 Vä: 1 ad. Västerås hamn 12.4 (Markus Rehnberg)

Havstrut *Larus marinus* (1 H, 4 H)

Konstaterade häckningar:
 Vä: bofynd L. Skorven, Rytterne, 2.5 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg), bofynd Tallgås, Kärbo, 2.5 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg), bofynd Flotgrundet, Ångö, 11.5 (Markus Rehnberg)
 Li: 2 ad. + 1 juv. Valfisken, Värningen, Näsby, 3.8 (Erik Jansson)
 Nitton vinterobservationer, samtliga i Västerås k.n., fördelade sig på januari (2), februari (8) och december (9). Särskilt följande bör nämnas:
 Vä: 15 ex. Fagerön, Ångö, 11-12.1 (Pentti J. Tatti m. fl.) 10 ex. (8 ad., 1 subad., 1 juv.) Djuvhammen, Lundby, 27.12 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti)

Skräntärna *Sterna caspia* (17 FD, 27 FD)
 Vä: 1 ad. + 1 juv. Kvicksund, Rytterne, 27.7 (Stefan

Sillgrisslan vid Kvikksund

Det hela började med att jag som vanligt ringade och kollade av föreningens telefonsvarare. Mitt uppe i slöyssmandet kände jag hur det hettade till i örat, - sa han tordmule, ja jag hade hört rätt. Två tordmular hade de senaste dagarna legat stationärt på vattnet medanför Kvikksundsbron. Pulsen hade definitivt ökat och jag började ta kontakt med de närmaste skådarekamraterna. Tillslut blev vi tre sugna "alk - pöjkar" som bestämde oss för att gör ett försök i kommande gryning. Efter en stressfylld sömn satt vi snart i min bil på väg mot Kvikksund. Skulle vi verkligen få se en alka i Västmanland? Det verkade i alla fall troligt eftersom det hade siktats flera tordmular i Värmland de senaste veckorna. Väl framme i Kvikksund började letandet. Vi började att spana av vattenytorna från Pottskär utan resultat. Kunde det vara så att denna Västmanländska raritet hade flugit oss näsan förbi ... det började oss dip! Det var då som jag osökt kom att tänka på den gamla

uppmärksammade mina två kumpaner på fågeln, samtidigt som jag tubade in den. Men vad i Herrens namn - det var ingen tordmule! Spontan ropade jag ut - Vad f-n det är ju en sillgrissla! Till svar fick jag det lika spontana - Ah, lägg av! De övriga två kunde dock snabbt konstatera att rådande faktum stämde, Västmanlands 1:a sillgrissla låg där så lugnt på vattnet. Grisslan peps ut på "Närvarlarm" och flera lokala skådare ringdes upp. Men trots att den hade legat där så fridfullt hela tiden tog den helt plötsligt till vingarna och drog i väg - först en kort lov väster ut sedan mot öster - över Kvikksundsbron och långt bort över Mälarens vatten. Till sällskap hade den några brunänder vilket var en ganska läcker syn! En flygande sillgrissla i en brunnands flock - i Mälaren! Vi följde fågeln tills den inte var större än ett dammkorn på tublinsen. Den var borta! Skulle vi bli de enda som fick se denna kust fågel i Mälaren? Vi lämnade platsen med herr Ego sittandes på

sången "It's a long way to Tipparary", som helt somika blev "It's a long way to dip a rarey". Vi bytte position till tonerna av den vemodiga sången. Nästa anhalt blev det södra brofästet. Min misströstan till trots var jag snabbast nere vid strandkanten. I det nu allt mer tilltagande regnet fick jag ögonen på en mörk fågel som låg mitt ute i sundet.

Snabbt upp med handkikaren, där låg den! Jag såg bara ryggen och nacken, men det var klart - det var en alka, det var tordmulen. Jag

varsin axel. Vi, bara vi! Fy så man är, men det kan inte hjälpas. Nu skulle det visa sig att sillgrisslan kom tillbaka samma dag och den stannade sedan ytterligare några dagar. Vilket gav många andra lyckliga skådare en välförtjänt chans att få se den. Men än idag undrar jag - vart tog tordmulen vägen? *Niclas Lignell*

Foto: Markus Rehnberg.

Johansson) 2 str. Asköviken 29.7 (Robert Ekberg, Asa Ekberg) 1 str. Kvikksund 30.7 (Robert Ekberg, Asa Ekberg) 1 ex. Kvikksund 16.8 (Börje Wennerström) 1 ad. + 1 juv. Snesarboude, Kärrbo, 17.8 (Niclas Lignell) 1 ad. Gimpelstarna, Ångsö, 28.8 (Anders F. Andersson) 1 str. (SV) Åkeräng, Ångsö, 31.8 (Daniel Green, Torbjörn Hegedus) 1 ex. Kvikksund 2.9 (Per Eriksson)

Ar: 3 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, Arboga, 9.8 (Arne Eklöv) 13 ex. Nyckelgrundet 10.8 (Daniel Green)

Fisktärna *Sterna hirundo*

Häckningar har rapporterats från 11 lokaler med sammanlagt minst 112 par och med följande kommunvisa fördelning: Västerås (17), Köping (3/70), Surahamar (3/4), Lindesberg (2/32), Norberg (1/2), Skinnskatteberg (1/3). De största (minst 25 par) kolonierna:
Kö: 41 bon. St. Limpan, Munktorp. 1.6 (Börje

Svarttärna *Chlidonias niger*

Häckningar (43, 50).
I/ä: 4 par med 5 flygga ungar Asköviken (Markus Rehnberg)

Ha: 12 bon inkl. omläggningar med 3 flygga ungar Lagårdssjön, Kolback (Markus Rehnberg)

Sa: 4 par Rörbosjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink) 28 par Fläcksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink)

Li: 2 par (ingen flygg ungel) Sorbysjön, Fellingsbro (Jan-Erik Malmstigen m. fl.)

Ovriga fynd:

I/ä: 7 ex. Hällsjön, Haraker, 9.5 (Markus Rehnberg), 4 ex. Hällsjön 7.6 (Håkan Johansson) 2 str. (SV) Tulo-Lindo, Rytterne, 29.6 (Thomas Pettersson) 3 str. (SV) Snesarboude, Kärrbo, 10.8 (Niclas Lignell).

Ku: 1 ex. Barkarövik, K. Barkarö, 25.5 (Börje Wennerström)

Ar: 4 ex. Sjölundamåden, Arboga, 31.5 (Hans

Wilhelmsön) 2 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, Arboga, 9.8 (Arne Eklöv) 1 ad. Nyckelgrundet 10.8 (Daniel Green)

Sa: 2 ex. Gussjön, Fläckebo, 8.5 (Svante Söderholm) 3 ad. Gussjön 21.5 (Markus Rehnberg) 2 ad. Gussjön 26.5 (Markus Rehnberg)

Su: 2 ex. Gnien, Ramnas, 6.5 (Sören Larsson m. fl.) 1 ex. Gnien 8.5 (Jan Österberg) 9 ex. Gnien 11.5 (Sören Larsson) 1-2 ex. Gnien 27.5-2.6 (Ralf Lundmark m. fl.) 1 ex. Gläpen, Sura, 31.5 (Sören Larsson)

Li: 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 26.7 (Ulla Wallin)

Fa: 3 str. Backgården, Västanfors, 16.5 (Jan Hellström)

Sillgrissla *Uria aalge*

I/ä: 1 ex. Kvikksund, Rytterne, 23-25.9 (Niclas Lignell, Daniel Green, Markus Rehnberg m. fl.)
Ha: 2 ex. Sör-Ålgen vid Brevik, Grythyttan, 27.9

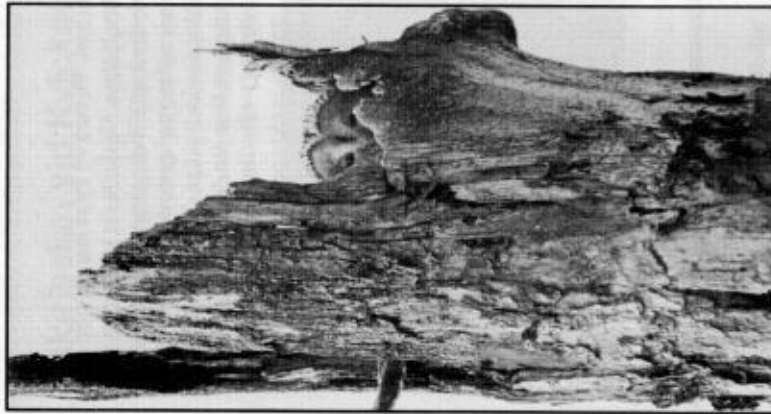

Foto: Tero Niemi.

Slugguggla

(Lars Jansson, Gunde Persson)

Första fynden i Västmanland!

Skogsduva *Columba oenas*

Vinterfynd

/å: 3 ex. Eneberga, Lundby, 22.2 (Markus Rehnberg).

Skogsduvan är en av de första värfågla och tidiga vårar ses enstaka ibland i februari.

Ringduva *Columba palumbus*

Vinterfynd

/å: 1 ex. Steneberga, V.-Barkarö, 24.2 (Richard Lager)

/å: 3 str. Gålby, Köping, 27.2 (Kurt Lindström).

Hög sträcksumma:

/å: 1500 str. (SV) Kvicksund, Rytterne, 27.9

(Håkan Johansson)

"Vinterfynden" är troligtvis tidiga värfynd

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Rapporter som rör fynd under häckningstid har för 1997 inkommit från Västerås, Köping, Arboga och Sala. Antalet häckande par är såvårt att beräkna, men beståndens storlek indikeras av nedanstående övriga fynd och större ansamlingar på ovan nämnda orter:

/å: Herrgårdet, Västerås (20 ex. jan.-feb.)
Munkängen, Västerås (69 ex. september)
Stallhagen, Västerås (16 ex. november)
/å: Hallstahammar 19.11 (Stefan Johansson)
/å: Gamla stan, Köping (3 ex. augusti)
/å: 2 ex. Barkarövikens, K. Barkarö, 27.4 (Börje Wenersström). 1 ex. Kungsör, K. Barkarö, 1.7 (Per Eriksson)

/år: Arboga (2 ex. april)

/å: Hyttan, Sala (5 ex. november)

/år: 1 ex. Seglingsberg, Ramnäs, 30.7 (Raif Lundmark)

Som framgår av ovanstående finns den enda större populationen i Västmanland i Västerås

Berguv *Bubo bubo* (7 h, 5 h)

De fem häckningarna eller troliga häckningarna fördelade sig kommunvis enligt följande:

Västerås (1), Köping (1), Surahammar (1), Fagersta (1), Skinnskatteberg (1). Därutöver gjordes iakttagelser på följande antal lokaler: Västerås (1), Sala (1), Surahammar (1), Lindsberg (3), Nora (1)

Antalet häckningar och övriga observationer är något lägre än de närmast föregående åren.

Fjälluggla *Nyctea scandiaca* (1 ex., 1 ex.)

/år: 1 ex. Fimmåker, Fellingsbro, 18.12 (Sivert Juneholm)

Arten observeras numera nästan årligen i landskapet.

Hökuggla *Surnia ulula* (7 ex., 6 ex.)

/å: 1 ex. Lovsta, Dingtuna, 1-3.1 (Bernt Larsson m. fl.)

/år: 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 5.1-13.2 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.). 1 ex. Normogen, Ramnäsberg, 28.1 (Andreas Sandberg). 1 ex. Sällinge, Fellingsbro, 4.3 (Sven-Olof Eriksson)

/år: 1 sj. (1) Gattjärmen, Västamfors, 24.5 (Lennart Gladh)

/å: 1 ex. Sävsjön, Hallefors, 25.1 (gm Tomas Carlsson)

Föregående fynd under häckningstid är från 1988, då åtta par konstaterades häcka i Västmanland

Sparvuggla *Glaucopteryx passerinum*

En (1) konstaterad häckning har rapporterats från Surahammar k.n. och på ytterligare nio lokaler har tio (10) revirhållande fåglar noterats 18.1-28.3 med följande kommunvisa fördelning: Västerås (2), Hallstahammar (1), Sala (3), Surahammar (2), Nora (2). F. ö. rapporterades i januari 5 ex., fördelade på Västerås (1), Köping (1), Sala (1), Nora (1) och Fagersta (1). Under hösten rapporterades sammanlagt 12 ex. fördelade på oktober (5), november (2) och december (5). Den kommunvisa fördelningen var: Västerås (3), Surahammar (4), Nora (1), Fagersta (3), Skinnskatteberg (1)

En svårobserverad art, som troligtvis är underrepresenterad i rapportmaterialet från landskapet.

Kättuggla *Strix aluco* (23 H, 23 H)

Tjugotre (23) konstaterade häckningar har rapporterats från följande kommuner: Västerås (3), Hallstahammar (3), Köping (1), Sala (4), Surahammar (3), Lindsberg (5), Nora (3), Skinnskatteberg (1). På ytterligare 43 lokaler har ropande hannar eller par iakttagits under häckningstid enligt följande kommunvisa fördelning: Västerås (7), Hallstahammar (2), Köping (3), Kungsör (1), Sala (6), Surahammar (8), Lindsberg (14), Nora (1), Skinnskatteberg (1). Normalt antal rapporter om man jämför med de senaste åren.

Slugguggla *Strix uralensis* (5 H, 8 H)

Åtta häckningar har rapporterats, samtliga från Sala k.n. Fyra rapporter därutöver:

/å: 1 ex. Näverkarret, V. Skedvi, 9.4 (Hasse Jansson)
/år: 1 sj. Klyksenberget, Möklinta, 5.3 (Krisiter Ekman)

/å: 1 sj. Fragg, Norberg, ult.2-14.3 (Torbjörn Jansson m. fl.)

/år: 1 ex. Flobo, Västamfors, 25.9 (Roland

Närström).

Antalet rapporterade häckningar ökar sakta i landskapet.

Lappuggla *Strix nebulosa* (2 ex., 7 ex.)

Tre (3) häckningar har rapporterats från Surahammar k.n (2) och Norbergs k.n (1). Övriga fynd:

/år: 1 sj. Hogbo, Möklinta, 22-29.3 (Roland Thuvander m. fl.)

Det finns numera en liten, lokalt häckande population i landskapet

Hornuggla *Asio otus* (26 H, 17 H)

Sjuttion konstaterade häckningar fördelade sig på Västerås (5), Arboga (1), Sala (4) och Lindsberg (7). Därutöver har fynd gjorts under häckningstid på ytterligare 16 lokaler i Västerås (1), Hallstahammar (1), Sala (5), Surahammar (4), Lindsberg (4), Skinnskatteberg (1). Fyra vinterfynd har rapporterats:

/å: 1 ex. Vallby, Rytterne, februari (Magnus Karlsson gm Daniel Green)

/år: 4-5 ex. (1) Östtuna, Björskog, 21.12 (Göran Nilsson)

/år: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 9.12 (Sören Larsson)

/år: 1 ex. Gammelbo, Ramnäsberg, 19.2 (Mikael Hake)

Denna smågagnarspecialist hade ett dåligt häckningsår, särskilt i Mälardalen.

Jorduggla *Asio flammeus* (14 fd, 19 fd)

/å: 1 ex. Boda, Dingtuna, 13.4 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg). 1 ex. Norra Lovsta, Dingtuna, 15-16.4 (Bernt Larsson, Markus Rehnberg). 1 ex. Galitegen, Lundby, 16.4 (Håkan Johansson). 1 ex. Lovsta, Dingtuna, 17.4 (Daniel Green, Markus Rehnberg)

/år: 1 ex. Kungsudden, K. Barkarö, 23.4 (Börje Wenersström)

/år: 1 ex. Nötmyran, Västerflämebo, 23.5 (Åke Berg, Thore Lindberg)

/år: 1 ex. Lisjö ångar, Sura, 20.4 (Jan Pettersson gm Ralf Lundmark). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 30.4 (Jan Österberg m. fl.). 1 ex. Turkesjön, Ramnäs, 3.6 (Lennart Eriksson)

/år: 2 ex. Nederby, Fellingsbro, 30.5 (Andreas Sandberg m. fl.) och 21.6 (Christer Eriksson). 1 ex. Sällinge, Fellingsbro, 31.5 (Andreas

Sandberg, Lennart Sandberg), 2 ex. Västvalle, Fellingsbro, 31.5 (Andreas Sandberg)

No: 1 ex. Järleån, Nora, 18.4 (Sverre Persson, Berit Ragne).

Fa: 1 str. Hockkärra, Västanfors, 3.6 (Leif Lejdelin).

Nitton fågeldagar är det högsta antalet på senare år och arten har tidigare visat en minskande tendens.

Pärflugla *Aegolius junereus*

Fem (5) konstaterade häckningar har rapporterats från Surahammar (4) resp. Norberg (1). Därutöver har 29 ropande ♂♂ rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (2), Köping (1), Sala (3), Surahammar (7), Lindesberg (12), Nora (2), Skinnskatteberg (2). Höstfynd.

Su: 1 ex. Sandtorp, Ramnäs, 5.10 (Mikael Leppälampi).

Aven pårlugglan hade ett dåligt år 1997 i landskapet.

Nattskärna *Caprim. europaeus* (26 ex., 26 ex.)

Tjugotvå sjungande fåglar fördelade på följande kommuner: Västerås (3), Surahammar (11), Lindesberg (4), Nora (1), Skinnskatteberg (2), Hällefors (1). Övriga fynd.

Su: 1 ex. Axholmen, Fläckebo, 6.6 (Kristen Ekman).

Su: 1 ex. Åktränsåsen, Ramnäs, 25.5 (Mikael Leppälampi) 1 ex. Holmtorp, Sura, 22.6 (Raif Lundmark) 1 ex. Lomtjärnen, Ramnäs, 28.6 (Raif Lundmark).

Något eller några av de "övriga" fynden kan också avse sjungande fåglar.

Tornseglare *Apus apus*

En stor ansamling

Su: 1000 ex. Flacksjön, Fläckebo, 16.7 (Håkan Johansson)

Vid "dåligt" väder kan tornseglarna samlas i stora antal på lämpliga lokaler, t ex vid större sjöar och våtmarker.

Kungsfiskare *Alcedo atthis* (6 h, 1 h)

En häckning (2 kullar) har rapporterats från Nora k.n. (Juhani Vuorinen). Övriga observationer:

Fa: 1 ex. Klockarholmen, Ångö, 29.10 (Raif Lundmark).

Ha: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 1.5 (Per Eriksson). 1 ex. Borgåsaund, Kolbäck, 4.10 (Per Eriksson).

Kö: 1 ex. Cementattippen, Köping, 8.5 (Per Lindh). 1 ex. Malmön, Köping, 11.5 (Leo Makinen). 1♂ funnen död Köpings ivstn 25.6 (Per Lindh).

No: 2 ex. Ringholmen, Nora, 15.7 (Kent Hedin).

Tillugg: Su: 1 ex. Östersjön, Sura, 20.11.1994 (Tom Sävström). 1 ex. Östersjön 8.2.1995 (Tom Sävström).

Fortfarande lider kungsfiskarpopulationen av de senaste kallia vintrarna i Mellanuropa.

Härfågel *Upupa epops* (3 ex., 2 ex.)

Ha: 1 ex. Håggholmen, Kolbäck, 1.6 (Per Eriksson m. fl.)

Su: 1 sj. (!) Fråbrunn, Sala, 29.4-8.5 (Karl-Gunnar Källebrink m. fl.)

Arligen observeras några härfåglar i landskapet.

Göktyta *Jynx torquilla*

Konstaterade häckningar:

Fa: 2 juv. Askövikens vid Stenarna, V-Barkarö, 15.7 (Thomas Pettersson, Markus Rehnborg). Su: 1 par i holk Djupebo, Ramnäs, 5.7 (Sören Larsson).

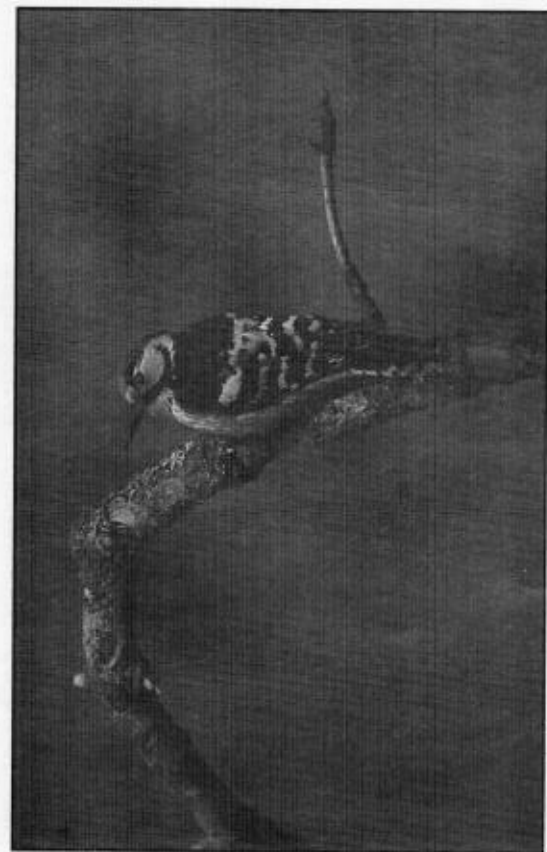
Därutöver har 70 ex. rapporterats under tiden 26.4-16.8 med följande fördelning: Västerås (18), Hallstahammar (6), Köping (7), Sala (5), Surahammar (6), Lindesberg (14), Nora (4), Fagersta (2), Skinnskatteberg (5), Hällefors (3).

Få häckningar rapporterade.

Gräspett *Picus canus* (7 ex., 18 ex.)

Su: 1 ♀ Finnbo, Sala, 1.3 (Stig Öhman), 1♂ Skernaren, Fläckebo, 27.9 och 1.11 (Mikael Leppälampi). 1 ♀ Björboång, Västerfärnebo, 29.11-31.12 (Bo Karlgren).

Su: 1 ♀ Målarbacken, Ramnäs, 24.1 (Mikael Leppälampi). 1 ex. Högbyn, Ramnäs, 21.9 (Niclas Lignell, Sören Larsson). 1 honf. Rävånsudden, Ramnäs, 12.10 (Raif Lundmark). 1 ex. Dalbacken, Sura, 26.10 (Raif Lundmark). 1 ex. Trugsbo, Ramnäs, 2.11 (Sören Larsson). 1 ♀ Målarbacken 5.11 (Raif Lundmark).

Vitryggig hackspett.

Foto: Bruno Sundin

Li: 1 ex. Björklund, Ramsberg, 7.2 (gm Andreas Sandberg). "Hörd" Gammelbo, Ramsberg,

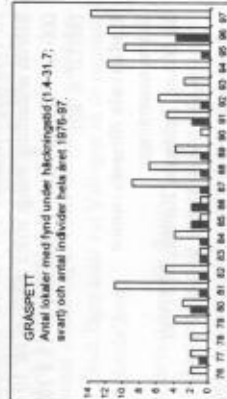
14.3 (Andreas Sandberg). 1♂ Fånsäter, Ramsberg, 27.10 (Mikael Hake).

Fa: 1 ♀ Backgården, Västanfors, 27.9 (Leif Lejdelin, Roland Narfstrom).

Ha: 1 ex. förölyckades Jordbron, Hällefors, januari (gm Tomas Carlsson). 1 ex. Grythyttvik, Grythyttan, 21.3 (Gunde Persson). 1 ex. Hällefors december (gm Tomas Carlsson). 1 ex. Hjulsjö december (gm Tomas Carlsson).

Tillugg: Fa: 1 ♀ Semla, Västanfors, 25.11.1996 (Karin Hedenström gm Leif Lejdelin).

Antalet rapporter på gräspett ökar, se figur, men första häckningen låter vänta på sig.

Gröngöling *Picus viridis*

Fyra konstaterade häckningar har rapporterats från Västerås (1) resp. Surahammar (3).

Spillkråka *Dryocopus martius*

Nio (9) konstaterade häckningar har rapporterats från Västerås (1), Hallstahammar (1), Surahammar (3), Norberg (1) och Skinnskatteberg (3). Så här ovanlig är ej arten i landskapet. Bättre rapportering önskas!

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* (3 ex., 1 ex.)

Su: 1 ♀ Ulvramen, Ramnäs, 5.1 (Raif Lundmark).

Tillugg: Su: 1♂ Elingbo, Sura, 19.11.1994 (Tom Sävström).

Arten är numera ej årlig i landskapet.

Mindre hackspett *D. minor* (69 h, 66 h)

Sextiosex lokaler med fynd under häckningsstid (1.4-30.6), i fyra fall med konstaterad häckning, fördelade sig på följande kommuner: Västerås (13), Hallstahammar (5), Köping (1), Ångsör (3), Arboga (1), Sala (5), Surahammar (9), Lindesberg (14), Örebro (1), Nora (6), Norberg

- (1), Fagersta (3), Skinnskatteberg (2), Hällefors (2). Under övriga året 147 fågelår fördelade på följande (1-131, 3, 56) respektive efteråret (1-73, 12, 91), kommunar: Västerås (26/37), Hallstahammar (2/6), Köping (3/3), Kungälv (2/0), Sala (1/3), Surahammar (3/13), Lindsberg (16/23), Nora (2/2), Fagersta (1/3), Skinnskatteberg (0/1).
En fortsatt, svagt nedgående trend.
- Tretårig hackspett** *Picoides tridactylus*
(1 H, 1 H, 22 FD, 13 FD)
Fynd under häckningstid, inklusive en konstaterad häckning, har rapporterats från fem (5) lokaler i Lindsberg (2) resp. Hällefors (3), Därutöver föreligger 7 fynd.
Här: 1 ♀ St. Sättra, Hallstahammar, 30.3 (Per Eriksson).
Sur: 1 ♂ Ulvramen, Ramnäs, 3.1 (Raif Lundmark).
1 ♀ Strutmossen, Ramnäs, 4.10 (Mikael Leppälampi).
L: 1 ♂ Gransjön, Fellingsbro, 27.4 (Christer Eriksson), 1 ex. Södra Norrby, Fellingsbro, september (Hasse Jansson).
No: 1 ♂ 3 km V om Dalkarlsberg, Vikar, 6.1 (Roland Thuvander), 1 ex. Pershyttan, Nora, 1.11 (Inger Linder-Bolander).
Här: 1 ex. Kindlahöjden, Hjulsjö, 28.9 (Mats Andersson).
Rapporter saknas från den nordöstra delen av landskapet.
- Trädgårdslark** *Lullula arborea*
Fynd som indikerar häckning har rapporterats från 16 lokaler, motsvarande minst 19 häckningar.
Här: 1 sj. Skarsvad, Björksta, 14.5 (Anders F. Andersson), 1 sj. Klåva backe, Björksta, 14.5 (Anders F. Andersson), 1 ex. Orresta, Björksta, 1.6 (Anders F. Andersson), 2 ex. Solingsstorp, Romfaruna, 2.7 (Gunnar Lignell).
Kör: 2-4 ex. Norska, Munktorp, 20-27.7 (Per Lindh), 1-2 sj. Valsta, Odensvi, 28-29.3 (Per Lindh, Gunnar Niklasson), 1 sj. Busta, Odensvi, 29-31.3 (Lillebror Hammarström).
Sur: 1-4 sj. Lånsta, Kila, 12.3-30.4 (Niclas Lignell m. fl.), 1 ex. Grällstaåsen, Kila, 27.4 (Kjetil Jensen).
Sur: 1 ex. Grivlingskogen, Ramnäs, 25.4 (Mikael Leppälampi), 1 ex. Surahammar 23.6 (Mikael
- Leppälampi), 1 sj. Djupebo, Ramnäs, 2.7 (Lars Larsson), 1 ex. Djupebo 28.7 (Sören Larsson), 1 par + 4 ungar Djupebo, Ramnäs, 9.8 (Sören Larsson).
L: 1 sj. Rya, Lindsberg, 14.3-26.4 (Andreas Sandberg m. fl.), 1 sj. Andmossen, Fellingsbro, 5.6 (Ingemar Andell), 1 sj. Övre Sundet, Ramnäs, 27.5 (Ingemar Andell).
No: 2 ex. St. Mon, Nora, 29.3 (Anders Carlberg).
För övrigt gjordes 10 fynd av 11 ex. under sträcktider, månadsvis fördelade: mars (3), september (6), oktober (2). Kommunvis fördelat: Västerås (2), Köping (3), Surahammar (3), Lindsberg (1), Fagersta (2).
Antalet rapporter på trädgårdslark har varit ganska konstant de senaste åren.
- Sånglark** *Alauda arvensis*
Åtskilliga fynd gjordes på flera lokaler 24-27.2. Normalt tidiga vårfynd.
- Berglark** *Eremophila alpestris* (2 ex., 2 ex.)
Får: 1 str. Landsberget, Västervalla, 27.4 (Leif Lejdelin).
Sk: 1 ex. Nedre Vätern, Skinnskatteberg, 19-20.10 (Roland Waara).
Det finns två mycket sena vårfynd i landskapet, dels den i Västervalla ovan, dels en fågel vid Backgården, Västanfors, 28.4 1966.
- Backsvala** *Riparia riparia*
Häckningar har rapporterats från 16 lokaler med sammanlagt 766 bon. Dessa fördelade sig enligt följande: Västerås (3/213), Köping (2/98), Sala (3/30), Lindsberg (1/19), Fagersta (2/58), Skinnskatteberg (4/18), Hällefors (1/30). Stor ansamling.
Här: 2000-3000 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 24.5 (Daniel Green).
Ar: 1996 rapporterades 1 141 bon från 22 lokaler. Största ansamling, enligt Rrk:s arkiv, är ca. 10 000 ex. vid Askövikens, V-Barkarö, 15-18.8 1976 (MVOF 8: 80).
- Ladusvala** *Hirundo rustica*
Större ansamlingar.
Sur: 600 ex. Turkesjön, Ramnäs, 23.8 (Raif Lundmark), 900 ex. Gnien, Ramnäs, 4.9 (Raif Lundmark), 800 ex. Gnien 7.9 (Raif Lundmark).

- har rapporterats enligt följande: Västerås (3), Hallstahammar (1), Surahammar (6), Lindsberg (2). Fynd av den nordliga rasen *M. f. thunbergi* på platser som är tänkbara häckningslokaler.
L: 2 ex. Björksjön, Lindsberg, 30.5 (Mats Andersson), 1 ex. Albackån vid Räsvalen, Lindsberg, 31.5 (Mats Andersson), 1 ex. Angaboviken, Lindsberg, 31.5 (Mats Andersson).
Större (minst 200 ex.) ansamling av till rasen obestämda gulårar, även om det till övervägande del kan antas röra den nordliga rasen (ansamlingarna vid Gnien var till övervägande delen av den nordliga rasen).
Sur: 1000 ex. Gnien, Ramnäs, 12.5 (Sören Larsson), 400 ex. Gnien 14.5 (Sören Larsson).
L: 300 ex. Fänninge, Fellingsbro, 14.5 (Tomas Haraldsson).
- Forsärla** *Motacilla cinerea* (7, 9)
Ett häckande par har rapporterats från Nora k:n (fl. obs.). Övriga fynd.
Kör: 1 ex. Hedströmmen vid Östtuna, Björskog, 13.4 (Peter Ekelund).
L: 1 ex. Frövibro, Näsby, 1.4 (Erik Jansson), 1 ♂ + 1 ♀ Frövifors, Näsby, 8.4-1.5 (Kjell Mattsson m. fl.), 1 ♂ + 1 ♀ Hagaberg, Näsby, 29.4 (Andreas Sandberg), 1 ex. Rockhammar, Fellingsbro, 8.5 (Jan-Erik Malmstigen).
No: 1 ex. Järle kvarn, Nora, 7.4 (Sverre Persson, Bert Ragne), 1 ex. Järle kvarn 29.4 (Lennart Gustafsson), 1 ♂ Järle kvarn 7.9 (Peter Bernövall).
Får: 1 ex. Semla, Västanfors, 12.4 (Roland Narfström), 1 ♂ Semla 1.5 (Jan Hellström), 1 str. Backgården, Västanfors, 3.10 (Jan Hellström).
Dessa rapporter överensstämmer väl med de senaste årens rapporter, både till antal och lokaler.
- Sidensvaan** *Bombycilla garrulus*
Största ansamling under året.
Här: ca. 300 ex. Gideonsberg, Västerås, 11.12 (Svante Söderholm).
- Strömstare** *Cinclus cinclus* (4 h, 5 h)
Fem häckningar har rapporterats: Nora (2), Skinnskatteberg (2), Hällefors (1), Därutöver iakttagen under häckningstid på ytterligare fyra lokaler: Lindsberg (2), Skinnskatteberg (2). Föregående år rapporterades två häckningar.
- L: 400 ex. Västervalla, Fellingsbro, 11.8 (Ulf Jacobsson).
I rapportkommitténs arkiv finns en notering om 2 500 ex. vid Slavsholmen, Rytterne, 14.5 1978 (Lars Syren, opubl.) som största "rastande" flock samt 6 300 sträckande vid Björnsjö, Västerås, 10.9 1978 (MVOF 10: 53).
- Hussvala** *Delichon urbica*
Sen häckning.
Här: bofynd med ungar i bo Djuphamnen, Lundby, 24.8 (Markus Rehnberg).
Arfligen förekommer att hussvalan ej får ut ungar förrän i slutet av augusti.
- Ångpipilärka** *Anthus pratensis*
Större ansamling.
Sur: 500 ex. Gnien vid Säter, Ramnäs, 22.9 (Raif Lundmark).
Detta är den enda uppgiften i Rrk:s arkiv om större ansamling av ångpipilärka.
- Rödstrupig pipilärka** *A. cervinus* (25 FD, 48 FD)
Vårfynd.
Här: 1 r. Askövikens 13.5 (Thomas Pettersson).
L: 1 r. Fänninge, Fellingsbro, 18.5 (Andreas Sandberg).
Sammanlagt 46 fågelår under hösten (27.8-22.9) fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (5), Hallstahammar (1), Sala (6), Surahammar (22), Lindsberg (6), Nora (2), Fagersta (4).
Ovanligt många höstfynd, en fördubbling jämfört med föregående år.
- Skärpipilärka** *Anthus petrosus* (9 FD, 5 FD)
Här: 1 ex. Kraftvarverket, Lundby, 5.10 (Niclas Lignell).
L: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 29.4 (Andreas Sandberg), 1 ex. Vagnshall, Värningen, Näsby, 1.9 (Erik Jansson), 2 ex. Vagnshall 18.9 (Jan-Erik Malmstigen).
Normal fördelning av observationer över landskapet. Dock lägre antal vid Värningen än de närmast föregående åren.
- Gulärla** *Motacilla flava*
Tolv häckningar eller troliga häckningar, troligen i samtliga fall avseende nominatrasen *M. f. flava*,

Gårdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Tjuvögten (25) fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari 11, februari 8, december 6) med följande kommunvisa resp månadsvisa fördelning: Västerås (1, 1, 0), Köping (1, 0, 0), Kungsör (1, 3, 0), Lindsberg (5, 2, 4), Nora (1, 0, 1), Hallefors (2, 2, 1). Rapporterna motsvarar föregående års, med de flesta fynden i Lindsbergs k.n. Motsvarar detta verkligheten eller är arten dåligt rapporterad från t ex Mälardalen?

Järnsparv *Prunella modularis*

Vinterfynd:
Li: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 3.12 och 31.12 (Andreas Sandberg)
Nästån årligen rapporteras några vinterfynd.

Röd hake *Erythacus rubecula*

Vinterfynd:
Vä: 1 ex. Fiskartorget, Västerås, 12.12 (Gunnar Lignell)

Ungfär samma antal vinterfynd av såväl rödhake som järnsparv finns noterade i Rk:s arkiv.

Blå hake *Luscinia svecia*

Vår- och sommarfynd:
Ha: 1♂ Valstasjön, Hallstahammar, 17.5 (Ulif Carlsson)

Li: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 17.5 (Pär Persson, Andreas Sandberg), 1♂ Finnakerssjön, Fellingbro, 17.5 (Mattias Rudenvall), 1♀ Västavalla, Fellingbro, 19.5 (Ulif Jacobsson)
1♀ ringmärkt Hagaberg 20.5 (Jan-Erik Malmstigen)

Något fler värfynd än medelvärden för den senaste tioårsperioden

Svart rödsjätt *Ph. ochruros* (6 ex., 9 ex.)

Su: 1 sj. Dolomiten, Sala, 14-28.5 (Karl-Gunnar Källebrink)
Su: 1 "ung" ♂ Rammås 18.4 (Lena Österberg)
1♀ Sörby, Rammås, 2.5 (Kjetil Jensen), 1-2 sj. Virsbo bruk, Rammås, 16.5-2.7 (Mikael Leppälampi, Seppo Ormiskangas), 5 pulli Virsbo bruk 25.6 (Mikael Leppälampi)
No: 1♂ Järle kvarn, Nora, 2.5 (Roland Thuvander)
Fa: 1 sj. Fagersta bruk, Västanfors, 18.5 (Leif Lejdellin), 1♂+1♀ Fagersta bruk 27.7 (Roland

Närström).

Ha: 1♀ Grythyttan 29.5 (Lars Jansson)

Föregående år noterades endast två individer.

Ringtrast *Turdus torquatus* (20 ex., 14 ex.)

Vä: 1 ad. ♀ Lövsudden, Lundby, 5.5 (Bert Larsson), 1 ex. (ej samna) Johannisberg, Lundby, 5.5 (Daniel Green)
Su: 1 sj. (1) ♂ Näs, Fläckebo, 6.5 (Richard Lager, Pentti J. Tatti)
Su: 1♀ Rammås 11.4 (Lena Österberg), 1♂ Gnién, Rammås, 6.5 (Jan Österberg)

Li: 1♂ Spångboda, Fellingbro, 21.4 (Andreas Sandberg)

No: 1 ad. ♂ Vikar 4.5 (Anders Carlberg, Roland Thuvander), 1 ex. Pershyttan, Nora, 5.5 (Lena Ljungkvist), 2 ex. Dalkarlsberg, Vikar, våren (Eric Marcusson)

Ha: 3♂♂ + 1♀ Björskogsås, Grythyttan, 8.5 (Tomas Carlsson, Christina Svensson)

Björktrast *Turdus pilaris*

Från vårperioden föreligger endast en rapport om större (minst 200 ex.) ansamlingar:
Vä: 200 ex. Korsberga, Lundby, 22.2 (Markus Rehnberg)

Från hösten (4-26.10 resp. 20-23.12) föreligger 16 rapporter om större (minst 200 ex.) ansamlingar, varav följande, med minst 1000 ex., bör nämnas:
Vä: 2500 ex. Rönby, Skerike, 16.10 (Håkan Johansson)

Su: 1500 ex. Gnién, Rammås, 10.10 (Ralf Lundmark), 1000 ex. Aliden, Rammås, 17.10 (Ralf Lundmark), 1500 ex. Aliden 18.10 (Ralf Lundmark), 25000-30000 ex. (!) Gnién 21.10 (Ralf Lundmark), 1200 ex. Gnién 24.10 (Ralf Lundmark)

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Vinterfynd:
Vä: 1 ex. Berghamra, Västerås, 28.12 (Gunnar Lignell)
Li: 1 ex. Frövi, Näsby, 10.1 (Eie Ryländer)

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Vinterfynd (jan.-feb. + dec.):
Vä: 2 ex. Ruddö, Rytterne, 26.2 (Bert Larsson), 1 ex. Barkarö, V.-Barkarö, 14.12 (Markus Rehnberg), 1 ex. Ruddö 14.12 (Richard Lager)

1 ex. Södra Björnö, Västerås, 17.12 och 24.12 (Kjetil Jensen)

Flodsångare *L. fluviatilis* (18 ex., 11 ex.)

Ha: 1 sj. Näs, Hallstahammar, 26.5 (Torbjörn Dahlgren)
Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 20.6 (Leo Mäkinen)
Su: 1 sj. Åttsjön, Möklinta, 8.6 (Kjell-Åke Källebrink)

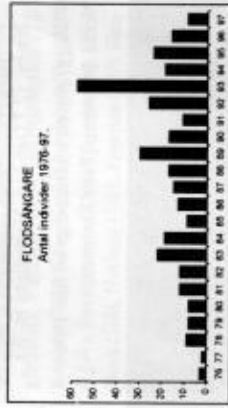
Su: 1 sj. Surahammar, Sura, 29.5-2.6 (Pentti J. Tatti m. fl.), 1 ex. Lisjö angår, Sura, 1.7 (Mikael Leppälampi)

Li: 1 sj. Näset, Fellingbro, 20.6 (Sven Larsson), 1 sj. Österhammarssjön, Fellingbro, 20-21.6 (Sven Larsson m. fl.)

No: 1 sj. Alntorp, Nora, 6-7.7 (Anders Carlberg)
Sk: 1 sj. Färna, Gunnilbo, 3.7 (Kurt Lindström)

Ha: 1 sj. Mårtensbo, Hjulsjö, 4.6 (Tomas Carlsson), 1 sj. Grangshyttan, Hjulsjö, 11-12.6 (Tomas Carlsson)

Ännu ett dåligt flodsångarår, se figur.

Buksångare *A. dumetorum* (4 ex., 1 ex.)

Su: 1 sj. Sagån vid Sala 23-26.6 (Karl-Gunnar Källebrink m. fl.)

Kärrsångare *A. palustris* (42 ex., 32 ex.)

Trettio två sjungande fördelade på följande kommuner: Västerås (3), Hallstahammar (2), Köping (3), Kungsör (1), Arboga (3), Sala (3), Surahammar (1), Lindsberg (10), Örebro (1), Nora (3), Fagersta (2). Inga övriga observationer än sjungande fåglar har rapporterats

Trästångare *A. arundinaceus* (10 ex.)

Vä: 1-5 sj. Askövikén 17.5-26.6 (Thomas Pettersson m. fl.), 1 ex. Björnö, Västerås,

15.6 (Torbjörn Hegedlus)

Ku: 1 sj. Barkarövikén, K. Barkarö, 16.5 (Lillebror Hammarström, Börje Wennerström)

Ar: 1-2 ex. Sjölundamäden, Arboga, 31.5-5.7 (Hans Wilhelmsson)

Ha: 1 ex. Björskogsås, Grythyttan, 15.6 (Håkan Lavebratt)

Lundsångare *Ph. trochiloides* (1 ex., 2 ex.)

Su: 1 sj. Islingsby, Västerfärnebo, 17-24.8 (Thore Lindberg)

Li: 1 sj. Lindsberg, Linds, 11.7 (Mats Andersson)

Gransångare *Phylloscopus collybita* (6 h, 6 h) Sommarfynd (15.5-31.7):

Vä: 1 sj. Kogrundet, V.-Barkarö, 18.5 (Hans-Olof Hellkvist), 1-2 sj. Boasjön, Rytterne, 31.5-3.6 (Hans-Olof Hellkvist, Thomas Pettersson), 1 sj. Ekeholm, V.-Barkarö, 4.6 (Hans-Olof Hellkvist)

Kö: 1 sj. Johannisdalskogen, Köping, 11-13.6 (Per Lindh)

Ha: 1 ex. Grythyttan 1.6 (Lars Jansson)

För första gången önskaes rapporter om samtliga observationer av gransångare. Mot bakgrund av det mycket ringa antal rapporter som inkommit för 1997, är det tveksamt om detta uppmärksamhets av rapportörerna. Antalet fågelågar (27) fördelade sig kommunvis på Västerås (9), Köping (2), Surahammar (13) och Hallefors (3). Den månadsvisa fördelningen var: apr (2), maj (5), jun (6), jul (0), sep (12), okt (2)

Fynd av rasen **Ph. c. trisitis**

Tillägg: Su: 1 ex. Lisjövikén, Sura, 11.10.1996 (Sören Larsson)**

Första fyndet i Västmanland av denna östliga ras.

Mindre flugsångare *Ficedula parva* (11, 9)

Vä: 1 sj. Södra Björnö, Västerås, 24.5-5.6 (Ann-Mari Åkerberg), 1 sj. Holmavikén, V.-Barkarö, 8.6 (Hans-Olof Hellkvist)

Su: 1 sj. Gläpnbådet, Sura, 14-15.6 (Sören Larsson), 1 sj. Skyttorp, Sura, 26.6 (Sören Larsson)

Li: 1 sj. Dysjön, Fellingbro, 24.5 (Bo Runesson), 1 ex. Stripa, Linds, 26.5 (Andreas Sandberg), 1 sj. Lindsberg, Linds, 5.6 (Mats Andersson)

Fa: 1 sj. Meling, Västanfors, 4.6 (Torbjörn

Jansson). 1 sj. Uddnäs, Västanfors, 15-ult.6 (Torbjörn Jansson, Leif Lejdin).

Skåggmes *Parusus biarmicus*
Häckningar och observationer under häckningstid (1.4-31.8):

Å: 31♂♂+14♀♀+73 juv. flögade Åsköviken 8.5-26.8 (Thomas Pettersson m. fl.) "Eristaka"
Hässlösundet, Irista, 26.4 (Markus Rehnberg)
"Några" Södra Björnö, Västerås, 27.4 (Bert Larsson). 1 ex. Hässlösundet 2.5 (Pentti J. Tatti) 1 ex. Lotudden, Kärbo, 4.5 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager) 1 ex. Smedskärviken, Ridön, V.-Barkarö, 1.6 (Richard Lager).
Ca. 10 ex. Ridön, V.-Barkarö, 6.8 (Mats Peterz) *Ca.* 10 ex. Kurövik, Ridön, V.-Barkarö, 7.8 (Mats Peterz)

Kr: "ökat markant" Barkarövik, K. Barkarö (Börje Wennerström) "Ökning" Kungsudden, K. Barkarö (Börje Wennerström)

Övriga fynd (utom på ovannämnda lokaler)
Å: 6 ex. Målholmsundet, Ångsö, 15.2 (Lennart Gladh). "Flera" Strömsundet, V.-Barkarö, 5.3 (Bert Larsson). 5 ex. Spånsundet, Kungsåra, 13.10 (Raif Lundmark). 8 ex. Ångsö, 14.10 (Raif Lundmark). 6 ex. Fullerö brygga, V.-Barkarö, 22.10 (Håkan Johansson). 10 ex. Skarpen, Ångsö, 22.10 (Raif Lundmark). 10 ex. Sjöboden, Ångsö, 22.10 (Raif Lundmark). 11 ex. Stavsholmsviken, Rytterne, 30.10 (Raif Lundmark). 6 ex. Grisfjärden, Ångsö, 1.11 (Lennart Gladh).

Hä: 5 ex. Tattarhagen, Kolback, 1.10 (Daniel Green, Raif Lundmark). 8 ex. Österrängen, Kolback, 3.10 (Raif Lundmark). 14 ex. Harestorp, Kolback, 8.10 (Raif Lundmark). 40+12+4 ex. Billingen, Kolback, 9.10 (Raif Lundmark). 4 ex. Bärlingen, Kolback, 10.10 (Raif Lundmark)

Kö: 2-5 ex. Norsa, Munktorp, 7-20.11 (Leo Mäkimen)

Su: 3 ex. Gnién, Rammås, 12.10 (Raif Lundmark)

Pungmes *Remiz pendulinus*

Lt: 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 15.5 (Andreas Sandberg). 1♂+3-4 juv. Hagaberg, Näsby, 12.7 (Jan-Erik Malmstigen m. fl.)

Tillägg: *Kö:* ett ofullständigt bo från 1996 Norsa, Munktorp (Peter Ekelund).

Sommargylling *Oriolus oriolus* (2 ex., 4 ex.)

Å: 1 sj. Hangarbacken, Rytterne, 31.5 (Hans-Olof Hellkvist). 1♂ Ridön, V.-Barkarö, 1.6 (Richard Lager)

Su: 1 sj. Ösby, Sala, 14.6 (Karl-Gunnar Kal-lebrink)

Su: 1 sj. Skyttorp, Sura, 3.6 (Mikael Leppälampi)

Törnskata *Lanius collurio*

Tjuvo (20) konstaterade häckningar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (5), Hallstahammar (1), Köping (3), Surahammar (9), Lindesberg (1), Skirmskat-teberg (1). Ett sent fynd:

Å: 1 juv. Rudö, Rytterne, 18-20.10 (Markus Rehnberg m. fl.)

Varfågel *Lanius excubitor*

Ett fynd under häckningstid.

Su: 1 ex. Läsjöveten, Västerfärnebo, 24.5 (Thore Lundberg)

Sammanlagt 203 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning (föråret/efteråret): Västerås (19/9), Hallstahammar (12/3), Köping (7/3), Kungälv (5/3), Arboga (0/3), Sala (18/4), Surahammar (25/12), Lindesberg (38/39), Nora (1/0), Norberg (1/0), Fagersta (1/0). Den månadsvisa fördelningen var som följer: januari (34), februari (20), mars (60), april (12), maj (1), juni-augusti (0), september (7), oktober (39), november (18), december (12).

Nötskrika *Garrulus glandarius*

En rapport om sträckande fåglar bör nämnas:

Å: 20 str. (SV) Kviksund, Rytterne, 27.9 (Håkan Johansson)

Skata *Pica pica*

Å: 1 "leucistisk" Sjöboden, Ångsö, 20.4 och 2.5 (Kjetil Jensen)

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Ingen häckning har rapporterats. Fynd av rasen *N. c. macrorhynchos* ("smalnabbad nötkråka"):

Å: 1 ex. Herrgårdet, Västerås, 21.9 (Daniel Green). 1 ex. Einågen, V.-Barkarö, 12.11 (Daniel Green).

Kö: 1 troligt ex. Skogsborg, Köping, 18-20.9 (Arne Eklöv).

No: 1 ex. Nora 31.7 (Peter Bernövall)

Å: 1-2 ex. Fagersta, Västanfors, 22-26.8 (Jan Hellström). 1 ex. Fagersta 26-27.9 (Jan Hellström)

Råka *Corvus frugilegus*

Senvår- och sommarfynd (1.5-31.8):

Su: 1 2k Sörsälbo, Västerfärnebo, 6.5 (Markus Rehnberg)

Lt: 1 ex. Sörbynsjön, Fellingsbro, 18.5 (Tomas Haraldsson m. fl.) 1 ex. Västvala, Fellingsbro, 25.5 (Ulif Jacobsson)

Vinterfynd (dec., jan.-feb.):

Å: 1 ad. Kraftvärmeverket, Lundby, 27.2 (Markus Rehnberg)

Kö: 1 ex. Husia, Köping, 5.2 (Olle Sköld)

Större ansamling:

Å: 50 ex. Norra Lovsta, Dingtuna, 8.10 (Torbjörn Hegedus)

För första gången sedan 1985 önskades rapporter om samtliga observationer, oavsett årstid. Det är oklart om detta har uppmärksamats i full utsträckning av rapportörerna. Under hela året rapporterades sammanlagt 100 fågeldagar med följande månadsvisa fördelning: feb (2), mar (9), apr (8), maj (3), jun-sep (0), okt (77), nov (1). Den kommunvisa fördelningen var: Västerås (62), Köping (2), Kungälv (6), Sala (1), Surahammar (10), Lindesberg (18), Nora (1).

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd:

Å: 1 ex. Skälby, Lundby, 5.12 (Markus Rehnberg)

Su: 1 ex. Norrby, Rammås, 19.1 (Sören Larsson)

Bofink *Fringilla coelebs*

Aderton (18) bofinnar har rapporterats från vintermånaderna (januari 9, februari 4, december 5) med följande kommunvisa resp. månadsvisa fördelning: Västerås (1, 0, 1), Köping (2, 1, 1), Sala (0, 1, 2), Surahammar (2, 0, 0), Lindesberg (3, 0, 1), Nora (1, 2, 0)

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Tjugofyra (24) fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari 12, februari 5, december 7) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (1, 1, 0), Sala (1, 0, 1),

Ringstrast, hane.
Foto: Magnus Hellström

Surahammar (5, 0, 3), Lindsberg (3, 0, 2), Nora (2, 3, 1), Fagersta (0, 1, 0).

Steglits *Carduelis carduelis*

Fem (5) konstaterade häckningar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (1), Kungsör (1), Surahammar (3).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Vinterfynd:

f: 1 ex. Lillåudden, Västerås, 13.12 (Niclas Lignell, Markus Rehnberg)

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Sammanlagt 646 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning (föråret/efteråret): Västerås (40/143), Hallstahammar (1/12), Köping (29/0), Kungsör (54/0), Sala (40/95), Surahammar (55/19), Lindsberg (142/0), Örebro (2/0), Fagersta (8/4), Hällefors (2/0). Den månadsvisa fördelningen var som följer: januari (10), februari (67), mars (80), april (176), maj (4), juni-september (0), oktober (68), november (34), december (207).

Gräsiska *Carduelis flammica*

Ett fynd under häckningstid (15.5-15.7) har rapporterats:

L: 1 ex. Sorängarna, Linds, 30.5 (Mats Andersson).

Storre (minst 100 ex.) ansamlingar:

H: 100 ex. Barnängen, Hallstahammar, 26.12 (Ulrik Löfberg, Pernilla Widlund).

S: 120 ex. Gnien, Ramnäs, 4.10 (Ralf Lundmark), 100 ex. Västersjön, Sura, 5.10 (Ralf Lundmark), 200 ex. Gnien 6.10 (Ralf Lundmark), 130 ex. Aliden, Ramnäs, 28-29.12 (Ralf Lundmark).

Fynd av rasen *C. f. cabaret* (0 ex., 27 ex.):

f: 1 ex. Kraftvärmeverket, Lundsby, 16.11 (Markus Rehnberg), 1 ex. Näsby, Dingtuna, 29.11 (Daniel Green), 10 ex. Skälby, Lundsby, 30.11 (Markus Rehnberg).

S: 1 ex. Aliden, Ramnäs, 24.3 (Ralf Lundmark). Minst 11 olika ex., däruv 30 ex., Aliden 26.11-31.12 (Ralf Lundmark), 1 ex. Surahammar, Sura, 27.11 (Mikael Leppälampi).

L: 1 ad. Lindsberg 10-12.3 (Mats Andersson).

1-5 ex. Frövi, Näsby, 30.11-21.12 (Jan-Erik

Malmstigen, Andreas Sandberg), 1 ex.

Hagaberg, Näsby, 16.12 (Andreas Sandberg).
N: 1 ex. Älvhyttan, Viket, 6.4 och 13.4 (Roland Thuvander).

f: 1 ex. Björkska, Västansfors, 17.1 (Jan Hellström) samt 20.12 och 28.12 (Jan Hellström).

H: 1 ex. Grythyttan 19.2 (Gunde Persson), 1 ex. Björkskogsås, Grythyttan, 11.5 (Tomas Carlsson).

Snäöiska *Carduelis hornemanni*

Antalet fågeldagar (18) fördelat kommunvis (föråret/efteråret): Hallstahammar (1/0), Sala (0/1), Surahammar (2/4), Lindsberg (1/4), Nora (2/0), Fagersta (1/0), Hällefors (1/1). Den månadsvisa fördelningen var: januari (2), februari (5), mars (0), april (1), maj-oktober (0), november (3), december (7).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (3, 7)

f: 2 ex. Rudo, Rytterne, 4.10 (Niclas Lignell).
S: 10 ex. Aliden, Ramnäs, 30-31.8 (Ralf Lundmark), 1 str. (S) Gnien, Ramnäs, 28.9 (Ralf Lundmark), 1 ex. (SV) Turkie ångar, Ramnäs, 4.11 (Ralf Lundmark), 1 ex. Källdalen, Ramnäs, 15.11 (Ralf Lundmark).
L: 2 ad. Lindsberg 6.9 (Mats Andersson).
N: 4 ex. Älvhyttan, Viket, 2.11 (Roland Thuvander).

Större korsnäbb *Loxia pyropyptitacta*

Fjorton (14) observationer:
f: 1 ex. Lillhärad 8.10 (Daniel Green), 2 ex. Solingstorp, Romfartuna, 15.11 (Gunnar Lignell).
S: 10 ex. Skennaren, Fläckebo, 6.6 (Bert Larsson), 10 ex. + 1 juv. Klämstorpet, Fläckebo, 7.6 (Pentti J. Tatti).

S: 10 ex. Hillersberget, Ramnäs, 2.4 (Ralf Lundmark).

L: 1 "par" Hagaberg, Näsby, 9.3 (Andreas Sandberg), 5-6 ex. Gransjön, Fellingsbro, 17.5 (Tomas Haraldsson), 2 ex. Gransjön 18.5 (Mattias Rudenvall), 6 ex. Holmsjön, Ramnäs, 20.5 (Ingemar Andell), 2 "par" + juv. Gransjön 31.5 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg).

N: 10 ex. + 1 juv. Övre Dammsjön, Nora, 25.1 (Håkan Lavebratt, Magdalena Wennberg-Lavebratt).

S: minst 60 ex. + 1 juv. + 2 juv. L. Gaddjärnen, Gumnilbo, 23.5 (Markus Rehnberg), 6 ex. Längnåla, Gumnilbo, 6.8 (Per Lindh).

Talbit *Pinicola enucleator* (75 FD)

Samtliga observationer gjordes under föråret och antalet fågeldagar fördelade sig på följande

kommuner: Västerås (33), Sala (10), Surahammar (15), Lindsberg (16), Nora (1). Månadsvis fördelning av fågeldagarna: januari (44), februari (14), mars (16), april (1), maj-december (0). En något sen observation:

N: 1 ad. Älvhyttan, Viket, 6.4 (Roland Thuvander)

Domherre *Pyrrhula pyrrhula*

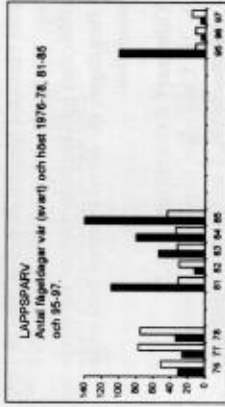
Ej upptagen i rapporteringsmallen, men ändå har några ovanligt stora flockar rapporterats, bl. a.:
S: 65 ex. Seglingsberg, Ramnäs, 28.12 (Ralf Lundmark).

Stenknekt *Coccothraustes coccothraustes*

Två (2) konstaterade häckningar har rapporterats: Västerås (1), Lindsberg (1). Fyrtioåtta (48) fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari 23, februari 14, december 11) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (5, 2, 6), Hallstahammar (1, 2, 0), Surahammar (0, 6, 0), Lindsberg (12, 1, 2), Nora (5, 3, 3).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Antalet fågeldagar (22) fördelat kommunvis på föråret (6) resp. efteråret (16): Västerås (2), Hallstahammar (2), Köping (1), Sala (2), Surahammar (2), Lindsberg (11), Fagersta (1), Hällefors (1). Den månadsvisa fördelningen var: januari-mars (0), april (4), maj (2), juni-augusti (0), september (15), oktober (1), november-december (0). Jämfört med 1970- och 1980-talens numera betydligt färre lappsparvar. Förändringen är särskilt tydlig vad gäller hösten. Vårar med vidvårsklag i månadsskiftet april-maj, 1981, 1985 och 1995, framträder tydligt med många lappsparvar i figuren nedan.

Snösparrv *Plectrophenax nivalis*

Antalet fågeldagar (454) fördelade sig på följande kommuner (föråret/efteråret): Västerås (1/12), Sala (270/1), Surahammar (7/24), Lindsberg (49/19), Nora (0/4), Norberg (55/0), Fagersta (11/1), Månadsvis fördelning: januari (0), februari (1), mars (36), april (31), maj-september (0), oktober (36), november (19), december (6).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Sextio två (62) sjungande hannar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (17), Hallstahammar (4), Köping (5), Kungsör (1), Arboga (7), Sala (21), Surahammar (1), Lindsberg (3), Nora (1), Fagersta (1), Hällefors (1). Därutöver har Anders F. Andersson rapporterat sjungande hannar på 43 olika platser i Tortuna, Badelunda, Björkska och Angsö socknar. Lokaler har emellertid inte rapporterats, varför det är okänt vilka som tillkommer de av andra rapporterade ortolanerna i dessa områden.

Dessutom kan det i flera fall röra sig om samma individer som förflyttat sig och därmed dubbelräknats. Övriga fynd:

S: 1 r. Björksboäng, Västerfärnebo, 11.5 (Bo Karlgen).

S: 1 str. (S) Gnien, Ramnäs, 8.9 (Ralf Lundmark).

L: 1 r. Näset, Fellingsbro, 24.8 (Sven Larsson), 1 str. (S) Sorbysjön, Fellingsbro, 30.8 (Tomas Haraldsson).

f: 5 str. Backgården, Västansfors, 11.5 (Leif Lejdelin), 1 ex. Backgården 30.8 (Leif Lejdelin), 1 str. Backgården 5.9 (Jan Hellström).

Ortolansparven har det senaste decenniet minskat betydligt i Västmanland. Minskningen, som tycks ha drabbat landskapets alla delar i ungefär lika

Hög utsträckning, accentueras dessutom av att arten eftersöks speciellt de senaste åren på 1990-talet. Det kan för övrigt noteras att arten före 1950-talets grifkatastrofer faktiskt var allmänna i Bergslagen, där det nu knappast finns en fast population!

Videsparv *Emberiza rustica* (5, 6)

Sr. 1 ♂ Lissjö ängar, Sura, 14.5 (Lillebror Hammarström). 1 ex. Gnien vid Högbyn, Ramnäs, 19.9 (Ralf Lundmark).
Lr. 1 ♂ Näset, Lindsås, 18.4 (Andreas Sandberg). 1 sj. Hagaberg, Näsby, 8.5 (Jan-Erik Malmstigen). 1 ♀ Stripa, Lindsås, 22.5 (Mats Andersson).

Hå. 1 sj. ♂ Knuthöjds mossen, Hällefors, 20-23.5 (Mats Trilkotti)*.

Efter "kraschen" i början av 1990-talet, tycks videsparven ha återhämtat sig något.

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd.
Lr. 2 ex. Hagaberg, Näsby, 8.12 (Andreas Sandberg).
1-2 ex. Hagaberg 15.12 (Andreas Sandberg).

Litteratur

Andersson, M. & Malmstigen, J.-E. 1998. Fåglar i Lindsåsbergs kommun 1997. Meddelande nr. 23. Frövi fågelklubb.
Hammarström, L. & Mäkinen, L. 1998. Fåglar i Köpingsstråken 1997. Stencil.

Rapportera 1998 års observationer så snart du har möjlighet!

Aktuell rapportmall publiceras i FIV 1/99.

Du hittar den också på VOF's hemsida:

www.algonet.se/~lastrom/vof

VOF:s styrelse

Ordf Inge Larsson, 0223 - 344 20, 343 97
Dammgården, 730 61 VIRSBO

V ordf Tommy Abrahamsson 0224 - 70 1 61
Västerbykil 2276, VÄSTERFARNEBO

Sekr Bengt Johansson 021 - 416 843
Stadshagsvagen 46, 724 65 VÄSTERÅS

Kass Kjell Jensen 021 - 804 026
Sunnarvindig 22, 723 50 VÄSTERÅS

Övriga ledamöter:

Börje Wennerström 0227 - 314 39
Torbjörn Jansson 0223 - 231 97
Ralf Lundmark, 0220 - 357 44
Gunde Persson 0591 - 14 0 97
Roland Thuvander 0587 - 70 1 09
Stefan Johansson, 0220 - 51 1 02
Marcus Renberg, 021 - 358 742

VOF telefonsvarare

021 - 18 88 44

Hemsida: www.algonet.se/~lastrom/vof

Adresser

Regionala rapportkommittén (rrk)

Rapportmottagare

Thomas Pettersson 021 - 138176/195159
Härnevigatan 3A, 723 41 VÄSTERÅS
Fax 021 - 19 51 60
E-post: Thomas.Pettersson@u.lst.se

Thomas Carlsson 0587 - 621 01
Karl-Gunnar Källebrink 0224 - 280 41
Per Lindh 0221 - 233 66
Ralf Lundmark 0220 - 357 44
Roland Thuvander 0587 - 701 09

Svartåns Fältstation

Bo Eriksson 0224 - 401 12
Fack 43, 730 70 VÄSTERFARNEBO

Erik Andersson 0224 - 122 57
Kriser Ekman 0224 - 404 33
Thore Lindberg

Skogsgruppen

Kjell Eklund 0224 - 405 36
Pl 1016, Berg, 730 70 VÄSTERFARNEBO
Raimo Laurila

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF)

Ekhagsvägen 3, 104 05 Stockholm
Tel: 08 - 612 25 30, Fax: 08 - 612 25 36
Expeditionsstider: 9.30 - 16.00
Generalsekreter: Ulla Fuksdalen

Tidskrifter: Sveriges Ornitologiska Förening ger ut Vår Fågelvärld (VF) och Ornis Suecica (OS) med 8 resp 4 utgåvor, vilka erhålls av medlemmar.

Medlemsavgifter:

330,- (inkl Ornis Suecica och VF)
250,- (inkl VF), Ungdomar < 21 år, 150,- (inkl OS och VF), 115,- (inkl VF).
Familtjemedl 50 kr, sländig medl. 6 600 kr
Postgiro 19 04 99 - 5
Bankgiro 311 - 1994

Lokalredaktörer för FIV

Arboga Karl Gunnar Herou 0589 - 12 341

Fagersta-Norberg: Leif Lejdelin 0223 - 163 63

Hallstahammar: Stefan Johansson 0220 - 511 02

Köping Per Lindh 0221 - 233 66

Lindsås: Jan-Erik Malmstigen 0581 - 302 52
Mats Andersson 0581 - 162 74

Nora: Claes Dyst 0587 - 600 31

Salår: Karl-Gunnar Källebrink 0224 - 28041
Tommy Abrahamsson 0224 - 701 61

Surahammar: Ralf Lundmark 0220 - 357 44

Tryckt av Arkpressen